

Medininkų byla negali turėti senaties termino

Tomas Šernas su dukrele Gertrūda Medininkų tragedijos minėjime Antakalnio kapinėse. Gedimino Savickio (ELTA) nuotr.

Medininkai, liepos 31 d. (ELTA) — Medininkų pasienio poste pirmadienį paminėta tragiška Lietuvos laisvės istorijos data — prieš 15 me-

tų, 1991-ųjų liepos 31-osios rytą, čia buvo nužudyti septyni Lietuvos policijos ir muitinės pareigūnai.

Prie aukų memorialo galvas nu-

lenkė žuvusiųjų artimieji, Medininkuose atidavusių gyvybę už tėvynės laisvę atminimą pagerbė laikinai Seimo pirmininko pareigas einantis Alfredas Pekeliūnas, laikinai ministrą pirmininką pavaduojanti Vilija Blinkevičiūtė, vidaus reikalų ministras Raimondas Šukys, Muitinės departamento pareigūnai.

„Medininkų tragedijos pamokos — lietuviams reikia išmokti gerbti save“, — sakė vienintelis išlikęs gyvas tragedijos liudininkas Tomas Šernas. Jis taip pat pabrėžė, kad Medininkų byla yra ne kriminalinė, o politinė ir negali turėti senaties termino.

Prieš penkiolika metų atėjęs dirbti į Medininkų pasienio postą jis suvokė, kad beginkliai muitininkai — gyvi taikiniai. Tą suprato ir jo bendražygiai, tačiau nepriklausomybė ir atgimstanti Lietuva jiems buvo svarbiau.

Gedulingos ceremonijos metu laikinai Seimo pirmininko pareigas

einantis A. Pekeliūnas savo kalboje pabrėžė, kad geriausia padėka Medininkuose žuvusiųjų atminimui yra saugi, stipri, klestinti valstybė, kurią turime kurti visi kartu. Tam, pasak jo, turime susitelkti, vadovautis demokratijos, teisingumo principais.

Atminimo ceremonias toliau vyko Antakalnio kapinėse, tapusiose Medininkų aukų — Mindaugo Balavako, Juozo Janonio, Algimanto Juozako,

Nukelta į 6 psl.

Šiame numeryje:

- Sveikatos klausimais.
- Nafta ir pelnas.
- Gobšumo politikai Amerikoje nenusileidžia Lietuvai.
- Mažoji Lietuva — lietuvių raštijos ir kultūros lopšys.
- N. Gaškaitės knyga „Pasipriešinimo istorija 1944–1953“ m. — lituanistinėms mokykloms.
- Mūsų daržai ir darželiai.
- Lietuviškos architektūros perlas East St. Louis.
- Miesto panorama.

Valiutų santykis

1 USD — 2.706 LT
1 EUR — 3.452 LT

Teisės žinovai kritikuoja priėmimo į valstybės tarnybą tvarką

Vilnius, liepos 31 d. (BNS) — Nevyriausybinių teisės žinovų organizacija teigia, kad brangi ir neefektyvi valstybės tarnautojų registro sistema ir ydinga priėmimo į valstybės tarnybą egzaminų tvarka sudaro „beveik užprogramuotas“ sąlygas partijoms proteguoti savo atstovus į valdininkų vietas.

Teisės projektų ir tyrimų centras (TPTC) vertino žiniasklaidos pateiktą informaciją apie partinį protegavimą priimančių į svarbias valstybės tarnybas pareigas.

Teisės žinovų teigimu, valstybės tarnautojų korpusą formuojant parti-

nių—grupinių interesų protegavimo pagrindu, sudaromos prielaidos žmogaus teisių pažeidimams ir nesustabdomam korupcijos plitimui. Todėl valstybės tarnybos formavimo procesą atidžiau turėtų vertinti Specialiųjų tyrimų tarnyba ir Vyriausioji tarnybinės etikos komisija.

Pasak TPTC atstovo advokato Kęstučio Čilinsko, Vyriausybės nutarimas, nustatantis priėmimo į valstybės tarnybą konkursų organizavimo tvarką, irgi sudaro prielaidas protegavimui. Egzaminas pretendams susideda iš rašytinio testo ir žodinės apklausos.

Nukelta į 6 psl.

R. Vaitkus viceministru netaps

Vilnius, liepos 31 d. (BNS) — Prieštarai vertinamas socialdemokratas Rimantas Vaitkus apsisprendė neiti į švietimo ir mokslo viceministro postą.

Tai pirmadienį patvirtino R. Vaitkus.

Praėjusį penktadienį po susitikimo su premjeru Gediminu Kirilu pačiam R. Vaitkui buvo palikta nuspręsti, ar jis tinkamas eiti švietimo ir mokslo viceministro pareigas.

Kaip teigė R. Vaitkus, antradienį kai kuriuose dienraščiuose jis ketina paskelbti atvirą laišką, kuriame išdėstys savo motyvus.

„Lietuvoje sugrįžo raganų medžioklė. Jeigu koks žmogus kam nepatinka ir jeigu kas nors sugalvoja apšmeižti, tai niekas informacijos nei tikrina, nei žiūri, tiesiog sukala, sukala žmogų ir viskas baigiasi tuo“, — kalbėjo jis.

R. Vaitkus prieštarai vertinamas dėl vadinamojo Tarptautinės Baltijos akademijos (TBA) skandalo, į kurį, kaip tuometinis švietimo ir mokslo viceministras, įsipainiojo tvarkydamas TBA dokumentaciją.

Studijų kokybės vertinimo centras (SKVC) pastebėjo, kad jo pažymos, pagal kurias buvo pripažinti TBA diplomai, — suklastotos. Šiuos dokumentus turėjo patikrinti R. Vaitkus.

2004 m. R. Vaitkus buvo siūlomas į švietimo ir mokslo ministro postą, tačiau tuomet tam pasipriešino prezidentas Valdas Adamkus.

Izraelis sustabdė bombardavimą

Libanietė bėga iš subombarduoto namo. AP nuotr.

Beirutas, liepos 31 d. („Reuters“/BNS) — Izraelis pirmadienį 48 valandoms nutraukė bombardavimą Pietų Libane, kur per antskrydį, dėl kurio pasaulis reikalauja skelbti pa-

liaubus žydų valstybės ir „Hezbollah“ kare, žuvo mažiausiai 54 civiliai žmonės, daugiausia — vaikai.

Washington spaude sustabdyti bombardavimą, o Jungtinių Tautų (JT) Saugumo Taryba smerkė sekmdienio antskrydį Qana kaime, kuris buvo daugiausiai aukų pareikalavusi ataka per visą beveik tris savaites trunkantį Izraelio karą su šia Libano šiių partizanų grupuote. Tarp žmonių, žuvusių per šią ataką, yra 37 vaikai.

Tuo tarpu viena armijos atstovė pranešė, kad iš Izraelio lėktuvų pirmadienį buvo šaudoma į taikinius Pietų Libano rajone, nors izraeliečiai ir yra oficialiai sustabdę antskrydžius. Lėktuvai iš oro dengė sausumos pajėgas, kovojančias su „Hezbollah“.

Nukelta į 7 psl.

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 07-31-06

August 1, 2006

*****ORIGIN MIXED ADC 604
S4 25 GRATIS 020107
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
SERIALS DIVISION
WASHINGTON DC 20540-4830

PERIODICALS

SVEIKATOS KLAUSIMAI

PSICHIKA IR ODA

Tęsinys iš liepos 25 d.

JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

Nervinis odos draskymas

Fournier pirmasis aprašė savo odą draskančius, lupinėjančius pacientus. Tai trauminis dermatitas (*dermatitis traumaticus*). Tai padaro savo odą tempiant, maigant ar dar kitaip ją traumuojant.

Trauminis dermatitas gana dažnas. Šios odos ligos išvaizda tipiška. Ji skiriasi nuo apgaulės tikslu paties paciento pasidaryto dirbtinio dermatito (*dermatitis factitia*) ir dėl nusikasyto atsiradusio dermatito (*dermatitis secundaria*).

Paprastai nerviškai nudraskoma veido, rankų, krūtinės ir pečių oda. Tai lengviausiai rankomis pasiekiamos vietos.

Žmogus nesusilaiko nesidraskęs dėl nepaprasto niežėjimo. Jis pradeda kasyti, spausti, žnybti ir kitaip savo odą daryti. Po to atsiranda pailgai apvalūs, nelygiais kraštais nudraskyti odos ploteliai bei žaizdos. Vėliau tose vietose padaugėja pigmento arba net lieka randai.

Klauder kai kurių ligonių rado nejautrią konjunktyvą bei kietą gomurį.

Tokie nervinės kilmės odos sužaišymai bei nusidraskymai esti nevienodo stiprumo ir turi vis kitokią psichogenezę. Dažnai taip oda sužalojama iš baimės (fobija). Dažniausiai bijomasi parazitų. Pacientas mano, kad jo odą puola vabzdžiai bei parazitai. Oda maltretuojama (draskoma) norint minėtus parazitus pašalinti. Tai akarofobija (*acarophobia*) — liguista erkių baimė. Kartais šie terminai laikomi diagnozėmis. Tai netikslu, nes jie nurodo tik simptomus. Be to, kaip teigia Willson ir Miller, toks terminų vartojimas yra jau vien techniškai netikslus, nes fobija tai ne deliuzija. Deliuzija — jausmų apgaulė. Pavyzdžiui, persekiojimo deliuzija — pacientui atrodo, kad jį persekioja paslaptingi priešai; somatinė deliuzija — tai įsitikinimas, kad koks nors kūno organas yra nesveikas; negatyvi deliuzija — tai įsitikinimas, kad trūksta kokio nors organo arba kad pasaulio jau nebėra.

Oda nudraskoma ir dėl kitų priežasčių. Kartais tai atsitinka dėl topalgijos (*topalgia*) — ribotos vietos skausmų, arba oda maigoma dėl to, kad norima pašalinti jau esamą koki nors odos pakitimą, kuris, paciento manymu, yra didelė gėda. Taip savo veidą bjaurioja jaunos mergaitės, kurių veidas spuoguotas.

Kai kurių pacientų oda būna nudraskyta dėl psichoneurozės, kuri pasireiškia tik — raumenų trūkčiojimu. Tai staigus, greiti raumenų susitraukimai. Jie yra identiški valin-giems raumenų susitraukimams. Odos nusidraskymui turi įtakos ir pasąmonė, kai nuslopinti jausmai pakeičiami simboliais. Be to, oda gnaiboma ir dėl protinės įtampos bei didelio susijaudinimo.

Klauder aprašo pacientą, kuris pareiškė: „Kai kas nors man darbe nesiseka, grįžęs į namus aš draskausi“. Lengvi odos sužalojimai gali atsirasti dėl nevalingo įpročio žnai-

byti ar žaisti su tam tikros kūno vietos oda skaitant įdomią knygą. Panašiai Mackee kalba apie įprotį kramtyti savo ūsus bei nagus. Fournier mano, kad toks kramtymas, kasymasis yra atavistinė elgsena, primenantį gyvulių ir paukščių kasy-mąsi. Jis mano, kad toks kasymasis primena kai kurių psichinių ligonių susižeidimus.

Kai kuriais nervinio odos nudraskymo atvejais sunku nustatyti psichogenezę. Nelengva tokius ligonius ir gydyti. Tokiu atveju papras-tai moteris savo odą, dažniausiai veidą, ištisas valandas prieš veidrodį sėdėdama gnaibo, minko bei kitaip kenkia. Tai manija (*obsessio* — įkyri būseną). Pats pacientas aiškiai su-pranta, jog jis visai be reikalo tai daro ir jam žinoma, kad jis savo veidą bjaurioja — vėliau atsiranda ša-šai. Tačiau toks ligonis ir žinodamas, jog pats sau kenkia, nesusivaldo. Tai priverstinė neurozė. Tai neurozės forma, kai nesusilaikoma bet ko-kiam absurdiškam darbui ar kalbai. Tokie pacientai negali pasakyti, kodėl jie savo veidą žaloja. Kai kurių pacientų elgesyje pastebėta mazo-chizmo. Menninger tokį odos nusika-symą laiko tam tikros rūšies savi-žudybe. Tai kompromiso tarp savęs ir erotinių tendencijų sunaikinimo išdava.

Nervinis nusidraskymas dėl baiminės neurozės

Klauder aprašė 50 metų moterį, atsiųstą gydyti nuo parazitinės ligos. Dėl neurozės buvo nusidraskiusi kojas. Ji kasė, gnaibė ir trynė odą, norėdama numalšinti niežulį ir at-sikratyti parazitų. Ji sakėsi užsikrė-tusi nuo savo vyro, kuris neseniai buvo išvalęs nutekamąjį srutų vamz-dį ir vištide. Kūną niežėjo dieną ir naktį, todėl ji negalėjo ramiai mie-goti. Ji išvalė, iššveitė savo namus ir rakandus, sudaužė, sunaikino dau-gelį daiktų — vis norėjo geriau pa-razitus sunaikinti. Jos vaikai taip pat pradėjo niežuliu skustis. Ji manė juos užkrėtusi. Pavyzdžiai „para-zitų“, kuriuos ji atsinešė iš tirti, pasirodė esančios pleiskanos. Prieš 10 metų ji sirgo nervine liga. Vėliau taip pat buvo labai nervinga. Ji rū-pinosi ir nervinosi, kad jos vyras jau 18-tas mėnuo yra bedarbis.

Pacientė pasveiko tik išna-grinėjus ir išaiškinus jos ligos pobūdį. Buvo užtikrinta, kad ji neserga pa-razitine liga, kad jos niežėjimas at-siradęs dėl nervinimosi.

Dirbtinis dermatitas (*dermatitis factitia* — apsimestinis išbėrimas)

Dirbtiniu dermatitu bei dar ki-taip vadinami paties ligonio pasida-ryti odos sužeidimai. Jie esti uždegi-minio pobūdžio, nes oda būna ap-deginta arba suerzinta atitinkamo-mis medžiagomis.

Isterikai savo odą patys susižeidžia, tikėdamiesi kitų užuojautos ir simpatijos. Jaunas neurotikas susi-žeidžia savo odą su tam tikru tikslu — vienu atveju jis nori išvengti ne-malonių darbų, arba — nepatin-kančios aplinkos. Silpnapročiai ir

bepročiai save sužeidžia be aiškos priežasties.

Tokių savo odos sužalojimų (*der-matitis factitia*) psichogenezė yra labai įdomi. Nuolat aptinkama tam tikros elgsenos žmonių. Vieni jų susižeidžia norėdami, kad juos ope-ruotų ar net galūnes amputuotų. Jie moka gudriai užsimaskuoti, nori gydytoją apgauti, jį nustebinti bei dėl jo nesugebėjimo atpažinti ligą bei bandymo gydyti pasijuokti. To-kie ligoniai save nekaltais laiko ir užklupti ginasi niekada savo odos ne-draske.

Čia prisimintinas profesorius, medicinos daktaro Prano Gudavičiaus pasakojimas. Gudavičius bu-vęs pašauktas pas kaimietę mergi-ną, apie kurią jau kelios savaitės kaime sklido kalbos, kad ji neval-ganti, negerianti, iš lovos nesike-lianti ir jos odą kažkas sudraskęs.

Trumpai sakant, buvo taip. Gu-davičius ją rado seklyčioje gulintą, senos motutės slaugomą. Tuo laiku namiškiai lauke rugius pjovė. Išty-ręs daktaras organinės ligos nerado, o psichinę ligą nutarė savaip gydyti. Užsidegdamas cigaretę jis neva ne-tyčia apsimetė čiuzinio šiaudus pa-degęs. Ligonė taip išsigando, kad šo-ko iš lovos ir, nubėgusi per aslą, ker-tėje vėl susigūžė vaidindama ne-paeinančią.

Dabar Gudavičius triumfavo. Jis buvo tikras, jog diagnozė teisin-ga. Ligonė buvo tikrai sau ligą iš-i-kalbėjusi, sau odą sudraskiusi. Susi-gūžusiai ligonei jis išaiškino, jog ji galinti vaikščioti, jei jau per aslą į kertę nubėgo. Taip ligonė nuo nega-lėjimo vaikščioti buvo pagydyta. Li-ko tik nevalgymo paslaptį išsiaiškin-ti. Besišnekėdamas, besiaiškinda-mas su ligone jis išklotė, jog ji kir-tusi ant aukšto kabančias dešras ir lašinius namiškiams laukuose be-trūsiant. Ten ji ir gamtinius rei-kalus atlikdavusi. O kad jų širdis dar labiau sugraudintų — ji susi-draskydavo rankas bei kojas. Taip ji manė išvengianti sunkios rugi-pjūtės bei kitų lauko darbų. Gu-da-vičius laiku ją nuo didesnio susiže-lojimo išgelbėjo ir dar rugiapjūtei nepasibaigus darbininkę į laukus pristatė.

Menninger odos žalojimą lygina su savižudybe. Tokie žmonės lin-kę kentėti, slėpti, save sužeisti, kitiems skausmo, nemalonumo ir rūpesčio padaryti. Daugeliu atvejų atsitik-tinumas ligoniui padeda toliau save žaloti. Karštu lygintuvu nusidegi-nus, ar kokia rūgštimi nusiplikius bei aštriu virbalu įsidūrus, ligonis esti skatinamas vėl, tik jau dirbtinai savo odą žaloti. Bet kuris anksčiau minėtas sužeidimas isterikui esti sugestija (įtaiga). O ši isterikui ne-paprastai svarbi. Be to, pastebi Lumsellen, daugelis isterijos atsi-tikimų turi apsimetimo elementų. Į isteriją galima žiūrėti kaip į nesą-moningą ligos simuliaciją, kai pa-cientas pats save apgauna.

Towle odos žalojimą isterijos at-veju aiškina taip. Pirmoji žaizda pa-cientą veikia kaip sugestija (įtaiga). Pacientas pasidaro somnambulis-tinės būsenos, todėl visiškai nepajė-gia kontroliuoti sugestijos. Tokiai būsenai praėjus, jis visai neatsime-na, kas somnambulizmo (liguista bū-sena, kuriai būdingi automatiški su-dėtingi veiksmai miegant) atveju nutiko. Pasidaręs pats sau žaizdas, jis tikrai nuoširdžiai tiki, kad žai-zdos paties atsirado. Menninger dirb-tinį dermatitą priskiria apsimesti-nėms ligoms, kai ligonis pats save sužeidžia. Tai savęs naikinimo for-

ma, kuri kartu yra ir išorinis demon-stravimas apgaulės bei melagingo pagalbos šauksmo.

Menninger mano, kad dirbtinio dermatito atvejai labai susiję su iškreiptu erotiniu pasitenkinimu, mazochizmu ir ekshibicionizmu. Jis tvirtina, kad pati ligos simuliacijos pradžia yra provokuojanti agresija. Tai yra nedidelis savęs užpuolimas, tarnaujantis tam, kad sukeltų didesnę (pataikaujančią ar baudžiančią) aplin-kinių dėmesį. Menninger mano, jog taip save žalojant patirtas skausmas kompensuojamas sąsąmoningu pa-sitenkinimu.

Zaidens pateikė savo požiūrį į odos nusidraskymo psichodinamiką. Jis mano, kad tai yra nuslopintų auto-ritetui priešingybų išdava; žmogus save baudžia už neapykantą.

Bus daugiau.

PAGUODOS
TELEFONAS
1-866-438-7400

Skambinti
ketvirtadieniais
nuo 6 val. v. iki 9 val. v.

DRAUGAS
(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays; legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284
Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$120.00.

Foreign countries \$135.

Postmaster: Send address changes to

Draugas - 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629-5589.

Mazindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

JAV
Metams \$120.00 • 1/2 metų \$65.00
• 3 mėn. \$45.00
Kanadoje ir kitur (USD)
Metams \$135.00 • 1/2 metų \$70.00
• 3 mėn. \$60.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:
JAV
Metams \$70.00 • 1/2 metų \$53.00
• 3 mėn. \$35.00
Kanadoje ir kitur (USD)
Metams \$80.00 • 1/2 metų \$70.00
• 3 mėn. \$40.00
Užsakant į Lietuvą:
Oro paštu
Metams \$600.00 • 1/2 metų \$300.00
Reguliariu paštu
Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00
Tik šeštadienio laida oro paštu
Metams \$190.00 • 1/2 metų \$100.00
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu
Metams \$68.00

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė
redakcija@draugas.org

Administratorius

administracija@draugas.org

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien,

nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien,

nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija už skelbimų turinį neatsako.

Skelbimų kainos atsiunčiamos,

gavus prašymą, ką nors skelbti.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra.

Nenaudotų straipsnių nesaugo.

Siunčiant prašome prisiimti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

GOBŠUMO POLITIKA AMERIKOJE NENUSILEIDŽIA LIETUVAI

ALEKSAS VITKUS

Daug kartų tenka skaityti apie Lietuvos politikų, kurie, atrodo, savo didžiausiu tikslu laiko siekti ne valstybės gerovės, bet tik savo asmeninio praturtėjimo. Lietuva ir joje bandoma įvykdyti demokratinę tvarką yra dar tokia nauja ir dar beveik visiškai neprityrusi, tuo tarpu, kai mes Amerikoje, nors giriamės jau prieš 230 metų įkūrę demokratiją, esame ir dabar neat-sikratę tos gobšumo bei varguolio nesupratimo ligos.

Štai jau mėnuo praėjo, kai JAV Senatas tyliai atmetė įstatymo projektą pakelti minimalų darbininko atlyginimą, o spaudoje man teko dėl to atmetimo matyti tik vieną trumpą žinutę — be jokių komentarų. Daug nediskutuota: atmetė ir tiek. O man tai atrodo didelė ne-teisybė ir noriu daugiau apie tai parašyti.

Nors šio įstatymo projekto auto-rius buvo demokratas sen. Edward Kennedy, su kurio politika aš labai retai tesutinku, ši kartą aš jį palai-kau visu šimtu nuošimčių. Tai, ką sen. Kennedy siūlė, t.y. pakelti minimalų darbininko atlyginimą nuo 5.15 iki 7.25 dol. už valandą, birželio 21 die-nos Senato posėdyje nebuvo priimta. Tiesa, senatoriai nubalsavo už pa-siūlymą 52, prieš 46, bet to neužte-ko, nes, pagal parlamentines abiejų partijų susitarimo procedūras, to-kiam įstatymui priimti reikia 60 bal-sų. Taigi trūko net aštuonių balsų.

Kad kapitalistinė Amerika so-cialinėse sferose daug kuo buvo atsi-likusi nuo kito pasaulio, rodo faktas, jog pirmoji valstybė, jau 1894 m. priėmusi minimalaus atlyginimo įstatymą, buvo Naujoji Zelandija. Po to greitai sekė Australija, D. Bri-tanija ir daugelis kitų valstybių. Amerikoje toks įstatymas buvo pri-imtas tik 1912 m. ir tai tik Massa-chusetts valstijoje. O įstatymas, ku-ris įsigaliojo visai Amerikai, Kon-grese pagaliau buvo priimtas tik 1933 m. Deja, jau po dvejų metų Aukščiausiasis Teismas tą įstatymą atmetė, jį paskelbdamas priešingu JAV konstitucijai. Tik 1938 metais šiek tiek pakeistas įstatymas buvo priimtas ir įsigaliojo. Tuomet mini-malus atlyginimas buvo nustatytas 25 centai už valandą.

Pasibaigus Antrajam pasauli-niam karui, minimalus atlyginimas pakilo nuo 40 iki 75 centų už va-landą, o 1968 m. jis jau pasiekė 1.60 dol./val. Kainos kilo, kilo ir mini-malus atlyginimas. 1996 m. jis pa-siekė 5.15 val./val. Demokratai, pa-siskelbę tikraisiais amerikiečio dar-bininko draugais, nesėkmingai kelis kartus bandė minimalų atlyginimą pakelti, bet praėjo jau dešimt nema-žos infliacijos metų, o tas minimalus atlyginimas liko vis dar toks pats, koks buvo ir 1996 metais.

Sunku suprasti tuos senatorius ir Kongreso narius, kurie balsuoja prieš minimalaus atlyginimo pakeli-mą, tuo tarpu kai jie savo algas pasi-didina kasmet. Per tuos devynerius metus jų metinė alga pakilo net 35(!) tukstančiais dolerių, tuo tarpu kai jie nerado reikalo patiems neturtin-giausiems darbininkams pakelti atlyginimą bent vienu centu.

Kad taip galvoja ir elgiasi poli-tikai, nėra ko stebėtis. Eilinis pi-lietis, balsuotojas, visgi yra šiek tiek kitoks. Kai neseniai „Wall Street Journal“ atliko apklausą, balsuoto-jai pasisakė už minimalaus atlygini-mo pakėlimą.

Didieji verslo vadovai ir daugu-ma respublikonų priešinasi mini-malaus atlyginimo pakėlimui, neiti-kinamai aiškindami, kad, taip atsi-tikus, esą daugiausia nukentėtų patys neturtingiausi ir neapmokyti paprasti darbininkai, kurie tokiu atveju būtų pirmieji atleidžiami iš darbo. Ne visi ir respublikonai taip galvoja, pvz., New York atstovas John Sweeney siūlo Respublikonų partijai leisti ir Atstovų rūmams balsuoti dėl tokio ar panašaus įsta-tymo. Į tai Atstovų rūmų pirminin-kas Dennis Hastert, buvęs turtingas ir sėkmingas nekilnojamo turto ver-slininkas, tik tiek tegalėjo pasakyti: „Nežinau, galbūt, bet dabar mes turime svarbesnių reikalų“.

Carl Foti, respublikonų komite-to atstovas, užuot bandęs suprasti vargšų darbininkų problemą, dėl menko minimalaus atlyginimo, ši-taip apkaltino demokratų: „Tai dar vienas triukas, kurį demokratai naudoja savo naudai paveikti bal-suotojus prieš artėjančius 2006 me-tų Kongreso rinkimus. Jie (demok-ratai) vis dar ieško, kas jiems padėtų laimėti rinkimus. Bandė viena, ban-dė kita, o dabar 'prisikabino' prie minimalaus atlyginimo“.

Tuo pačiu reikalu susirūpinusi, dažnai „Chicago Tribune“ ir kituose laikraščiuose rašinėjanti, žinoma liberali žurnalistė Molly Ivins prieš savaitę taip aimanavo: „Per ilgus metus mes jau patyrėme, kad kapi-talizmo sistemos nesugriau kokia nors išorinė jėga, kaip, pvz., komu-nizmas. Ją sugriau mūsų pačių vis didėjantis gobšumas, kur laimėtojas pasiima viską sau“. Kai pagalvoji ne tik apie savanaudžius politikus, bet ir apie didžiųjų įmonių vadovus bei jų milijoninius atlyginimus ar jų auksinius milžiniškus pensijų „pa-rašutus“, pradėti tikėti, kad Molly Ivins gali būti teisi. Kad turtingas niekada nesupras vargšo, yra aiški aksioma, kuri tinka ne tik Amerikai, bet ir Amerikos kapitalizmą besive-jančiai Lietuvai.

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Nafta ir pelnas

Visi pripažįsta, kad šiuo metu benzino kainos — neiš-pasakytai išpūstos, jau ge-rokai šoktelejusios per 3 dol. už galoną. Žmonės dūsauja, pyksta, skundžiasi, bet visgi perka ir va-žiuoja. Žinoma, kai kam tai būtiny-bė, nes kitaip negalėtų pasiekti darbovietės ar atlikti įvairių rei-kalų, juo labiau, kad dabar dau-gelis gyvena priemiesčiuose ir be automobilio apsieiti neįmanoma. Tačiau, nepaisant aukštų benzino kainų, kamšatis visose gatvėse, ke-liuose ir greitkeluose nei kiek nesumažėjo. (Tik pamėginkime kur važiuoti savaitgalį, tuoj pa-klūsime į kamštį!) Neatrodė, kad mažėja ir „benzinholikių“ susi-siekimo priemonių, t.y. sunkių, didelių, daug benzino suvarto-jančių mašinų skaičius. Žinovai pranašauja, kad neverta tikėtis greito (o gal apskritai bet kada įvyksiančio) benzino kainų suma-žėjimo, tad turime su jomis ap-siprasti ir kentėti „dantis su-kandę“, kol kažkada ateityje bus paieškota kokio nors benzino pakaitalo.

Dėl aukštų kainų daugiausia kaltinamos arabų pasaulio šalys, kurios siurbia naftą iš savo žemių ir nustato jos kainas. Prie to prisideda JAV valstybės, valstijų ir miestų mokesčiai, aplinkosaugos standartai, kiek vartojamas benzi-nas gali turėti gamtą žalojančių medžiagų, politikos nepastovumas ir karai, uraganai bei kitokios prie-žastys, kurias vartotojai, nors ir la-bai nenoromis, visgi gali suprasti.

Tačiau visiškai nepriimtinas reiškinys — didžiųjų naftos ben-drovių milijardiniai pelnai, kuriais jos giriasi. Pvz., „Exxon Mobil“ praėjusią savaitę pranešė metų ketvirtį (t.y. trijų mėnesių) pelną, siekiantį 10.36 milijardo dolerių. Tai pats didžiausias metų ket-virtio pelnas, gautas bet kuomet verslo istorijos būvyje, pralenkęs „Exxon“ paskutinio 2005-ųjų ket-virtio pelną, kuris siekė truputį per 10 mlrd. dol.

Ir ne tik „Exxon“ bendrovė džiaugiasi pinigų tvanu. „Conoco Phillips“ per tą patį laikotarpį uždirbo 5.18 mlrd. dol. Tai net 65 proc. daugiau kaip gauta pernai už

antrąjį metų ketvirtį. Gausiu už-darbiu didžiuojasi ir kitos naftos importo bei perdirbimo bendrovės.

Suprantama, kad eilinis žmo-gelis, vos išstengdamas kartą per savaitę pripildyti savo mašiną ben-zinu, nelabai džiaugiasi tokia di-džiųjų „biznierių“ laime. Balsuo-tojai žada savo nepasitenkinimą respublikonų valdžia pareikšti būsimuose rinkimuose, balsuoda-mi už demokratų. Net 63 proc. užsiregistravusių balsuoti tvirtina, kad tai vienintelis būdas sutram-dyti didžiąsias naftos bendroves, nes jas ypač remia respublikonai ir prez. Bush (35 proc. mano, kad dėl aukštų benzino kainų būtent kal-tas JAV prezidentas). Visgi yra ir tvirtinančių, kad „kalti ameri-kiečiai, kurie važinėja daug benzi-no sunaudojančiomis mašinomis“.

Yra siūlymų, kad reikėtų daug uždirbančių bendrovių milijardus apmokestinti, tuo papildant vals-tybės iždą ir galbūt skiriant dalį tų pinigų naujo skystojo kuro pa-ieškoms. Tačiau yra ir priešingai manančių: kodėl apkrauti nauja mokesčių našta benzino įmones, kodėl, pavyzdžiui, ne „Wal-Mart“, kuri taip pat didžiuojasi pelno mi-lijardais. Bet parduotuvė, nepai-sant, kiek sėkminga, nelygintina su kasdien žmonių naudojamu pro-dukto — be „Wal-Mart“ kiekvie-nas gali apsieiti (juk yra daugybė parduotuvių), be benzino — retas.

Tik kažkodėl tiek mažai kalba-ma apie hibridinius ar kitokį kurą vartojančius automobilius. Jų ir dabar jau yra, bet retai matome reklamuojant, tad daugelis net nežino, kad gali pasirinkti kitokią susisiekimo priemonę. Nors kartas nuo karto užsimenama apie maši-noms kurą iš kukurūzų, cukrinių nendrių, net šieno ir šiaudų, bet visa tai — kažkada ateityje. Atrodo, kad Amerikos verslininkų, su dabartinės valdžios parama bei lengvatomis, tikslas kuo daugiau ir greičiau susikrauti milijardus dolerių, nes po rinkimų reikalai gali žymiai pasikeisti. O tuo tarpu vartotojai turi gerai pasvarstyti, kaip taupyti sunkiai uždirbtus pinigus, kad pakaktų ir duonai, ir benzinui...

Siaučiant vidurvasario karščiams, gera pasvajoti apie vėsų ežero vandenį ir aukštomis, kvepiančiomis pušimis apaugusias jo pakrantes. O. Rušėnienės nuotraukoje: Galvės ežeras.

Mažoji Lietuva — lietuvių raštijos ir kultūros lopšys

Pasibaigus mokslo metams, kai i Lietuvą pagaliau atėjo tikroji vasara, Karaliaučiaus krašto lietuviškų ugdymo įstaigų mokytojai, bendrųjų pirmininkai ir lietuviškų ansamblių vadovai susirinko į seminarą prie Žemaičių Naumiesčio, svečių namuose „Pas Laimutę“. Seminaro, kurį organizavo Karaliaučiaus krašto lietuvių bendruomenės pirmininkas Sigitas Šamborskis, tema „Mažoji Lietuva — lietuvių raštijos ir kultūros lopšys“. Į seminarą atvyko ir gausus būrys svečių.

Lietuvybės puoselėtojus Karaliaučiaus krašte sveikino Tautinių mažumų ir išeivijos departamento specialistės Aušra Dumbliauskienė ir Vaiva Vėželytė-Pokladova.

Kauno medicinos universiteto profesorius Tomas Stanikas, Vydūno draugijos pirmininkas, pasidalijo mintimis apie Vydūną, rašytoją, filosofą, Mažosios Lietuvos kultūros veikėją, aktyviai dalyvavusį Mažosios Lietuvos kultūrinėje veikloje.

Vydūnas — tai lietuviybės uola. Todėl mūsų pareiga — išsaugoti jo palikimą. Profesorius kalbėjo apie Vydūno palikimą ir palietė Mažosios Lietuvos problemą. Vydūnas Europą vadino ligonbučiu, smerkė rūkymą, alkoholio poveikį žmogui. Rūkymą Vydūnas vadino skausmingu elgesiu (Lietuvoje rūko apie vienas milijonas žmonių), aptarė bendravimo (60 proc. susituokusių išsiskiria) ir ekologinę problemas.

Vydūnas iškūrė Tilžės lietuvių giedotojų draugiją ir jai vadovavo, rengė vaidinimus, dainų šventes, skaitė paskaitas, leido žurnalus, bendradarbiavo spaudoje. Jo palikimas 60 knygelių, parašė 30 dramų, filosofinių kūrinių ir istorinių veikalų. Profesorius supažindino su Vydūno darbais, kalbėjo apie Vydūną kaip tautos žadintoją. Per visus jo darbus eina viena gija — tarnavimas tautai. Žmogų Vydūnas laikė dvasine vertybe, jam rūpėjo žadinti tautos dvasią. Pasak Vydūno — mokslas, menas ir dora — trys tautos kertiniai akmenys. Visa, kas nežmoniška, neturi nieko bendro su kultūra. Kultūra turi būti skirta aukštesniam žmoniškumui išreikšti. Reikia puoselėti ir gaivinti kalbą, nepamiršti tautos papročių ir tradicijų.

Karaliaučiaus kraštas — kultū-

ros naikinimo pavyzdys. Tai, ko vokiečiai nepajėgė padaryti per septynis šimtmečius, vėliau atėjusieji i šį kraštą padarė per trumpą laiką.

Aleksas Bartnikas, Karaliaučiaus krašto lietuvių kalbos mokytojų asociacijos pirmininkas, aptarė asociacijos veiklą, kalbėjo apie pastangas Tilžėje atkurti Vydūno memorialinį muziejų. Tilžės miesto muziejuje apie Vydūną nieko nėra. A. Bartnikas padėkojo mokytojams, dirbantiems Karaliaučiaus krašte, nes be jų pastangų ir darbo negalėtume išlaikyti lietuviybės. Šiuo metu Karaliaučiaus krašte trūksta 6 mokytojų. Būtų gerai, kad juos ruošytų Karaliaučiaus universitetas.

Pranešėjas apžvelgė lietuviškos veiklos kelią. Lietuviškas švietimas prasidėjo 1987 m. nuo pirmųjų būrelių, kai buvo gautas srities švietimo komiteto leidimas juos organizuoti, nes krašto lietuviai norėjo, kad būtų mokoma protėvių kalbos. Buvo atidarytos lietuviškos klasės Karaliaučiuje, Ragainėje, vėliau pradėjo veikti fakultatyvai.

Asociacijos pirmininkas apgailestavo, kad Karaliaučiuje prie švenciausios šeimynos bažnyčios nėra lituanistinės mokyklos. Karaliaučiaus krašte gyvena 14,000 lietuvių, t.y. 1,5 proc. visų gyventojų Tilžėje, kur gyvena 2,000 lietuvių, reikalinga lietuviška mokykla. Jau paruošta mokyklos kūrimo koncepcija, tuo klausimu grupė lankėsi Maskvoje. Mokyklos kūrimui neprieštarauja vietinė valdžia.

Karaliaučiaus krašto kaimuose irgi gyvena nemažai lietuvių. Ten veikia lietuvių kalbos ir etnokultūros fakultatyvai. Mokytojai ne tik dirba su mokiniais, bet ir bendrauja su vietos lietuviais, puoselėja lietuviybę.

A. Bartnikas pasidžiaugė, kad Išruties pedagoginėje kolegijoje baigiamas iškurti lietuvių kalbos metodinis centras, kur sukaupta daug medžiagos lietuvių kalbos mokymui. Sudaryta Mokytojų asociacijos valdyba, kuri koordinuoja asociacijos veiklą, rengia posėdžius. Reikia peržiūrėti turimą fakultatyvų programą, ją sukonkretinti ir paruošti naujiems mokslo metams.

Pranešėjas sakė, kad mokytojas yra Lietuvos pasiuntinys, jis atsto-

vauja Lietuvai, todėl turi kontroliuoti savo elgesį. Pirmininkas padėkojo Švietimo ir mokslo ministerijai už vadovėlius, Departamentui — už pratybų sąsiuvinius. Mažosios Lietuvos lietuvių draugija Čikagoje, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės remia projektus, todėl galime organizuoti seminarus mokytojams, ekskursijas mokiniams. Paramą teikia ir Mažosios Lietuvos fondas.

Išsamų pranešimą paruošė Karaliaučiaus krašto lietuvių bendruomenės pirmininkas Sigitas Šamborskis. Jo tema — „Lietuvybė Karaliaučiaus krašte. Viltis išlikti“.

S. Šamborskis prisiminė lietuviškos veiklos ištakas, kai 1988 m., atšilus politiniam klimatui, Karaliaučiaus krašte organizavo pirmąsias lietuviškas vakarones, rinko parašus dėl Vydūno lietuvių kultūros centro steigimo Tilžėje. 1989 m. surengta didelė Vydūno paminėjimo šventė, prie namo, kur jis gyveno Tilžėje, pritvirtintas atminimo bareljefas. Nuo 1989 m. steigiami lietuviški būreliai rusų kalba dėstomose mokyklose, Lietuvoje ir Karaliaučiaus krašte rengiamos vaikų ir jaunimo stovyklos, surašinėjami vietos lietuviai ir jie buriami i bendrijas, išleisti pirmieji laikraščiai. Tris kartus buvo šaukiamas visuotinis steigiamasis Karaliaučiaus krašto lietuvių suvažiavimas.

1992—1993 m. sėkmingai organizuotas Lietuvos Respublikos pilietybės atstatymo, Lietuvos Seimo, Prezidento, Referendumų rinkiminės akcijos. 1994 m. pradėtos rengti lietuvių kultūros šventės. Jų dėka susibūrė 7 vaikų ir 7 suaugusiųjų kolektyvai.

Vaikų ir jaunimo veiklą remia Mažosios Lietuvos lietuvių draugija Čikagoje, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas. Yra ir problemų: niekaip nepavyksta iškurti Tilžėje Vydūno muziejaus, pastatyti lietuvių kultūros centro Karaliaučiuje.

Per 1991—2006 m. iš Karaliaučiaus srities i Lietuvą sugrįžo daugiau kaip 200 šeimų. Daugiausia jų grįžo 1996—2000 m., kai i grįžtančiųjų eiles įrašydavo ne tik politinius kalinius ar tremtinius, bet ir jų šeimos narius. Nuo 2001 m. i šias eiles

nebeįrašomi šeimos nariai, nuo 2002 m. — įrašymas sustabdytas. 2004—2005 m. įrašymas atnaujintas, bet nuo 2006 m. sausio 1 d. visai sustabdytas. Šiuo metu gaunantieji butus neturi teisės jų privatizuoti.

Sunkiai skinasi kelią Karaliaučiaus krašte ir lietuviškas verslas, išskyrus kelias dirbančias įmones. Rusijos įstatymų netobulumas, didelė korupcija, infrastruktūros ir kvalifikuotos darbo jėgos nebuvimas atbaido potencialius investuotojus.

S. Šamborskis sakė, kad būtina remti šio krašto mokytojus misinierius, padengti Rusijoje neseniai įvesto sveikatos ir civilinės atsakomybės draudimo išlaidas, mokėti kelionpinigius. Pranešėjas padėkojo visiems, kurie remia lietuvišką veiklą Karaliaučiaus krašte: Mažosios Lietuvos lietuvių draugijai Čikagoje, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentui, Mažosios Lietuvos fondui, savivaldybėms, įstaigoms ir organizacijoms. Taip pat palietė ir socialinės paramos klausimus. Lietuva privalo pasirūpinti savais — Lietuvos Respublikos piliečiais. Jų neremia Rusijos vietinės įstaigos, nepriima i vaikų namus, neteikia vaikams nemokamų priešpiečių mokykloje, socialinių pašalpų. S. Šamborskis minėjo atvejus, kai parama kai kurioms lietuviškoms šeimoms buvo būtina.

Įvedus vizų režimą, vis sunkiau įvažiuoti i Karaliaučiaus kraštą, nuvežti vaikus iš Lietuvos i Tolminkiemio muziejų ir Karaliaučiaus krašto moksleivius atvežti i Lietuvą. Vilkinamas Lietuvos pilietybės atstatymo klausimo sprendimas. Tėka laukti trylika ir daugiau mėnesių, vis griežtesni reikalavimai teikiamiems dokumentams.

Rusijos specialiųjų tarnybų pastangomis juridines teises prarado Kaliningrado srities lietuvių bendruomenė. Nepageidaujama Karaliaučiaus krašte paskelbti kai kurie Mažosios Lietuvos Tarybos nariai, Mažosios Lietuvos Enciklopedijos leidėjai: kraštotyrininkas Vytautas Šilas, Rimantas Matulis, istorijos mokslų daktaras Algirdas Matulevičius, Sigitas Šamborskis, turintis Rusijos pilietybę ir nuolatinę registraciją tame krašte nuo 1987 m.

Nukelta i 9 psl.

Karaliaučiaus krašto mokytojai seminare „Mažoji Lietuva — lietuvių raštijos ir kultūros lopšys“ š.m. birželio mėnesį.

Išmokos ūkininkus pasiekė pusmečiu anksčiau

KESTUTIS PRANCKEVIČIUS

Praėjusią savaitę pasibaigė šių metų žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotų deklaravimo terminas. Jis dar birželio 15 d. buvo pratęstas beveik visam mėnesiui, tačiau už kiekvieną pavėluotą darbo dieną galutinė paramos suma žemdirbiams yra mažinama 1 proc. Nacionalinės mokėjimo agentūros (NMA) spaudos tarnybos duomenimis, šiemet paraiškų tiesioginėms išmokoms ir paramai už ūkininkavimą mažiau palankiose vietovėse iš šalies žemdirbių sulaukta truputį mažiau nei pernai, tačiau bendras deklarotas žemės naudmenų bei pasėlių plotas išliko beveik nepakitęs.

Pabūgsta griežtesnių sankcijų

NMA Rinkos reguliavimo programų departamento direktorė Sonata Miškinienė įsitikinusi, jog mažesniai paraiškų skaičiui įtakos turėjo keletas veiksnių: aktyviai kaimo plėtros 2004–2006 m. plano (KPP) paramos priemonė „Ankstyvo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos rėmimas“ besinaudojantys žemdirbiai, o taip pat ir pradėtos

taikyti griežtesnės sankcijos už geros agrarinės ir aplinkosauginės būklės reikalavimų nesilaikymą deklaruotuose plotuose.

„Vien šiemet pasitraukti iš prekinės žemės ūkio gamybos pareiškė daugiau nei 6,000 vyresniojo amžiaus ūkininkų. Gaudami paramą pagal Kaimo plėtros planą, jie nebėgali pretenduoti į jokiais kitas išmokas. Be to, mažesni paraiškų skaičiai lėmė ir tai, jog pastaraisiais metais buvo keliami kur kas griežtesni geros agrarinės bei aplinkosauginės būklės reikalavimai deklaruojamiems plotams. 2005–aisiais metais nemažai pareiškėjų negalėjo užtikrinti šių išipareigojimų, todėl šiais metais deklaruoti žemės ūkio naudmenų jie, turbūt taip ir nesi-ryžo“, — svarstė S. Miškinienė.

Remiantis pirminiais duomenimis, NMA šiemet gavo daugiau nei 210,000 paraiškų tiesioginėms išmokoms ir daugiau kaip 105,000 paraiškų pagal KPP paramos priemonę „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“. Pernai buvo sulaukta atitinkamai — daugiau kaip 226,000 ir daugiau kaip 110,000 paraiškų. Preliminarus bendras dek-

laruotas žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotas šiais metais siekia daugiau kaip 2,541 mln., o 2005 — 2,568 mln. hektarų. Beje, šiais metais žemdirbiai išmokas už ūkininkavimą mažiau palankiose vietovėse gavo beveik pusmečiu anksčiau negu pernai už 2004 metus. Tokį veiksmingesnį ir spartesnį lėšų išmokėjimą lėmė pernai pradėta taikyti bendra administravimo metodika. Iki tol tiesioginės išmokos bei parama už ūkininkavimą mažiau palankiose vietovėse buvo administruojama atskirai.

Jei trukdysi, gali netekti paramos

Tik pasibaigus plotų deklaravimo terminui, Agentūros kontroleriai jau pradėjo atlikti ir deklaruotų plotų patikras vietose. Pagal Europos Sąjungos (ES) ir Lietuvos teisės aktus, NMA privalo patikrinti ne mažiau kaip 5 proc. visų žemdirbių pateiktų paraiškų. Pasak Rinkos reguliavimo programų departamento direktorės S. Miškinienės, Agentūros darbuotojams atvykus tikrinti deklaruotų laukų, žemdirbiams patikroje dalyvauti nebūtina, tačiau

kontrolieriams atlikti patikrų neleidžiantys ar trukdantys ūkininkai gali netekti teisės į paramą. Tikrinimo metu kontrolieriams būtina atkreipti dėmesį į tai, kaip deklaruotuose plotuose laikomasi geros agrarinės ir aplinkosauginės būklės, ar deklaruoti plotai tinkamai yra atskirti aiškiais ribomis ir kt.

Šiais metais tiesioginėms išmokoms už žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus iš ES ir mūsų šalies biudžetų numatoma skirti apie 668 mln. litų, o KPP priemonei „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“, — beveik 180 mln. litų.

Pasėlių plotus deklaravę ūkininkai išmokas gauna už kiekvieną deklaruotą hektarą. Jei deklaruotuose plotuose yra auginamos ES remiamos kultūros, ūkininkams yra skiriamos papildomos tiesioginės išmokos. Pasak NMA specialistų, parama už ūkininkavimą nederlingose žemėse yra viena iš populiariausių paramos priemonių. Ūkininkavimui nepalankios vietovės sudaro beveik pusę Lietuvos. Daugiausia tokių plotų kaip tik aptiksime mūsų vaizdingame Dzūkijos kampelyje.

Durban mieste ilgai gyveno ir dirbo vienai indų bendrovei, kaip teisių patarėjas, garsus taikingo pasipriešinimo įkūnytojas Mahatma Gandhi (1869–1948), teisių mokslus baigęs Londone. Kai Durban baltieji policininkai 1896 m. jį smarkiai sumušė, jis pradėjo savo beginklio pasipriešinimo akciją. Sakoma, kad Gandhi buvo labiausiai tokiai akcijai įkvėptas Kristaus mokslo, rusų rašytojo Leo Tolstoy ir amerikiečių rašytojo Henry Thoreau, kuris buvo parašęs garsiąją esė „Civil Disobedience“. Vėliau panašiai veikė ir juodųjų ANC (African National Council), ir jos žymus vadovas Nelson Mandela, kuriam pavyko iškovoti pilietines teises Pietų Afrikos juodiesiems be didelio kruvino susirėmimo. Gandhi mėgdavo sakyti, kad apie žmogaus kilumą gali spręsti iš to, kaip jis elgiasi su gyvuliais.

Praleidęs 20 metų Pietų Afrikoje, Gandhi grįžo į Indiją, kuri jo pastangų dėka 1947 m. išsilaisvino iš Anglijos prievartos. Jo gyvenimas labai įtikinamai pavaizduotas 1982 m. pastatytame filme „Gandhi“, kur Gandhi rolę atliko žymus aktorius Ben Kingsley. Pirmos filmo scenos ir yra apie tą žiaurų šio taikingo žmogaus sumušimą Durban mieste.

Pakeliui į Cape Town

Jei tikėtume mūsų gidu Anton, tai Indijos vandenyno pakrantė į pietus nuo Durban yra gana vienoda ir nuobodė. Gal todėl šioje kelionėje buvo numatyta palikti Durban lėktuvu ir nusileisti tik Port Elizabeth, jau pietiniame Indijos vandenyno pakraštyje. Neilgas tai skrydis, vos valanda ir 15 minučių, bet, kai reikia pabūti oro uoste, nei nepajunti, kai pusės dienos jau ir nebėra. Na, bet už tai kėlėmės dar tamsoje, nes išskridome 6 v.r.

Port Elizabeth irgi nemažas miestas, svarbus uostas, su maždaug 850,000 gyventojų. Dar visai nesenas, suplanuotas 1820 m. anglų gubernatoriaus Rufane S. Donkin, kuris miestą pavadino savo prieš du metus Indijoje mirusios žmonos vardu — Lady Elizabeth. Jos širdį vyras palaidojo Anglijoje. Miestas yra tarp dviejų gražių Indijos vandenyno įlankų — Algoa ir St. Francis. Jame keli universitetai, muziejai, bet mes juos tik pravažiuojant tematėme, nes skubėjome tolyn į vakarus. Kaip ir visur, ir čia buvo matyti populiariai vadinamos JAV ambasados — mums gerai žinomi McDonald's restoranėliai. Sako, kad ir čia pat, prie miesto, yra nemažas žvėrių parkas, pasižymėjęs savo gausiais raganosiais ir kitais žvėrimis.

Kaip ir Čikaga, šis miestas Pietų Afrikoje žinomas kaip „Windy City“. Sunku tikėti, bet Anton mums sakė, kad kai čia vyko vadinamieji būrų karai, juose žuvo daugiau arklių negu žmonių — net 350,000! Gal todėl čia ir pastate įspūdinga

ŽMONĖS IR ŽVĖRYS

ALEKSAS VITKUS

Nr. 10

tiems nukautiems arkliams paminklą. Anton aiškino, kad tame pačiame kare pirmą kartą karų istorijoje prasidėjo apkasų karo taktika, kuri buvo taip plačiai naudojama Pirmajame pasauliniame kare. Prisiminiau seniai dar Lietuvoje skaitytą knygą „Verduno pragare“, kurioje aprašomi žiaurūs Verduno apkasų mūšiai, kurie tęsėsi per beveik ištisus 1916 metus. Ten 700,000 vyrų, prancūzų ir vokiečių, prarado savo gyvybes.

Kelias nuo Port Elizabeth iki George, vedantis pro gražią pakrantę, ir kartais pakylantis vos ne į debesis, populiariai vadinamas „Garden Route“, panašiai užburiantis, kaip ir pietinės Vokietijos „Die romantische Strasse“ su jos daugeliu lietuvių pažįstamų Rothenburg, Dinkelsbuehl, Noerdlingen ir Donauwoerth miestelių ir juose buvusių pabėgėlių stovyklų. Sustojame pietums Plettenberg miestelyje. Nors ir vilioja skelbimai apie dar vieną žvėrių parką, mes, šiandien nuvažinę per 260 mylių kelio, skubame tolyn, norime pasiekti George miestą. Mūsų kelias dažnai kerta Kammanassieberge kalnų tarpeklius. Sustojame ant Van Staden tilto, vadinamo savizudžių tiltu. Anton parodo mums ir telefoną, įrengtą nusižudėlių patogumui, kad jie galėtų kam nors paskutinį kartą paskambinti, prieš šokant nuo tilto į gilų tarpekį.

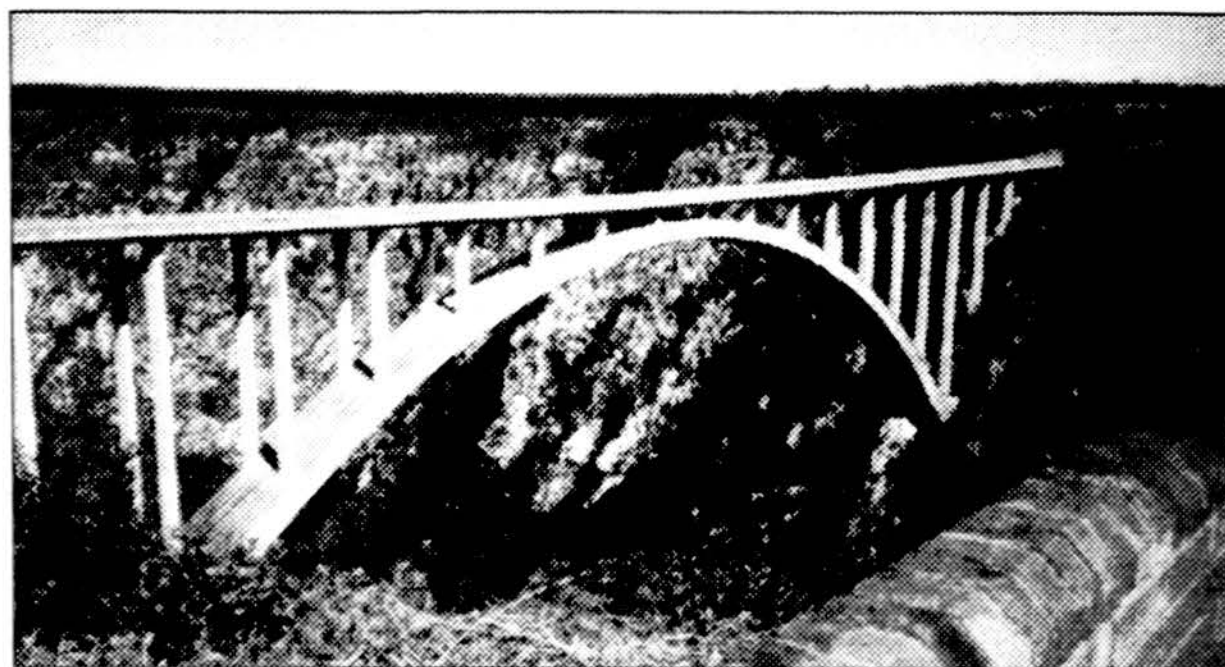
Bevažiuojant Anton mums pasakoja apie Pietų Afrikos gyvenimo įvairybę. Mokslas yra privalomas iki 16 metų. Mokyklos yra valdiškos, bet yra ir privačių. Vaikai mokyklose pirmiausia mokydavosi Afrikaans kalbos, bet nuo 1994 m. jie mokslą pradeda jau su savo genties kalba (jei baltas — tai Afrikaans), ir tik paskui pereina prie anglų kalbos. Kitaip sakant, visi tampa bent dvikalbiais. Bet anglų kalba anksčiau ar vėliau nustumta Afrikaans. Vidutine darbininko alga yra apie 7,000 randų (1,100 dol.)

per mėnesį. Pagal naują tvarką didžiosios bendrovės turi turėti bent 36 proc. juodųjų tarnautojų. Pietų Afrikon atbėga, ieškodami geresnio gyvenimo, daug emigrantų iš Zimbabwė, Nigerijos, Ghanos ir kitų Afrikos kraštų. Jų čia jau priskaičiuojama apie 5 milijonus. Toks skaičius veikia į krašto gyvenimą ir ekonomiką proporcingai daug labiau, negu 12 mln. nedokumentuotų meksikiečių Amerikoje.

Už keliolikos mylių ir dar vienas aukštas tiltas, 1,500 pėdų ilgumo ir net 700 pėdų aukštumo, vardu Bloukrans (Blue cliff). Tai aukščiausias pasaulyje tiltas, nuo kurio drąsuoliai daro savo vos ne beprotiškai labai pavojingai atrodančius „bungee“ šuolius. Tas sportas paplito apie 1990 m., ir jo mėgėjai tvirtina, kad tai vienas iš saugiausių galvotrūkščiausių sportų. Laimei, ar gal nelaimei, pamatėme vieną vyrą šokant nuo tilto, ir ne vienam mūsų širdis suvirpėjo. O jeigu ta, pagal šokiko svorį parinkta, elastinė virvė ims ir nutruks?

Pagaliau atvykstame Protea King George viešbutį. Pats miestas buvo įkurtas 1811 m. ir gavo tuometinio Anglijos karaliaus George III vardą. Tai tas pats George, kurio valdymo metu Anglija prarado savo kolonijas Amerikoje, kurios 1776 m. iškovojo savo nepriklausomybę. Nepaisant, kad Pietų Afrikoje „apartheid“ jau panaikintas, dar ir šiandien matėsi, kad George mieste gyvena beveik vien baltieji (apie 50,000), o gretimame Thembaletu (17,000) — vien juodieji. Pats miestas šikūres labai gražioje miškingoje vietoje, prie Outeniqua kalnų, tankiomis pušimis apaugusių pašlaičių. Miestas ir išsilaiko iš baldų bei kitokios pramonės, kuriai pagrindą duoda tie patys miškai, kurių grožis ir grynas oras pritraukia ir turistus. Čia praleisime tris naktis, susipažinsime su vietine kalnuota gamta.

Bus daugiau.

Savizudžių tiltas.

„Baltos kandys“ Kroatijoje padengs lietuvišką stalą

„Baltos kandys“ prie šventinio stalo.

Karolinos Jakaitės nuotr.

Vilnius, liepos 31 d. (ELTA) — Jaunų tekstilės dailininkių grupė „Baltos kandys“ tarptautiniame vaizduojamųjų menų festivalyje „Rovinjo meno programa“ Kroatijoje pristatys naują specialiai šiam festivaliui sukurtą meno projektą „Šventė“. Lietuvaičių darbų parodos atidarymas įvyks rugpjūčio 4 dieną Rovinjo Šv. Tomo galerijoje.

„Baltų kandžių“ projekto idėja — dailės kalba atkurti senąją bendrąsias tradicijas, kuri beveik visuomet susijusi su susitikimu ir valgymu prie vieno stalo. Savo šventiniame staliui „Baltos kandys“ iš vilnos veltinio sukūrė skirtingus patiekalus: įdarytą karpį, baltą lietuvišką sūrį, juodos duonos kepalėlį, baltą lietuvišką miš-

rainę, keptus grybukus ir sausainius „Gaidelis“, pyragą „Boba“ ir kt., stalą papuošė nuveltomis daržovėmis ir vaisiais.

Antrąją kūrinio dalį sudaro vaizdo įrašas užfiksuotas vaidinimas — šventinis stalas, nukrautas skaniais valgiais, buvo padengtas gamtoje, o jo autorės sėdėjo sodo medžių šešelyje ir dalijosi tikru lietuvišku maistu. Parodoje šis įrašas taps dinamiškąją ekspozicijos dalimi, o ant stalo bus išdėliota veltinio patiekalų kompozicija.

Rovinjo meno festivalis vyksta kiekvienais metais birželio—rugsėjo mėnesiais. Festivalio tikslas — pristatyti ir propaguoti šiuolaikinį meną rengiant tarptautines parodas.

V. Blinkevičiūtė žada pilnesnes kišenes

Vilnius, liepos 31 d. (BNS) — Socialinės apsaugos ir darbo ministrė trečią kartą tapusi Vilija Blinkevičiūtė teigia, kad revoliucijų socialinėje srityje negali būti ir žada dar pilnesnes kišenes.

„Noriu patikinti, kad ir vidutinę pensiją iki 650 litų tikrai padidinsime, ir minimalų atlyginimą iki 800. Aišku, laukia daug diskusijų Trišalėje taryboje su darbdaviais, profesionaliais sąjungomis. Kitos išeities neturime: jei nekils žmonių pajamos, jie išvažiuos“, — sakė V. Blinkevičiūtė.

Pasak jos, vergiškoms sąlygoms už minimalią algą žmonės neturi dirbti.

„Taip pat didės ir kitos pajamos — pensijos, išmokos. Nuo liepos padidėjo pensijos, vidutiniškai 60 litų. Rudenį pradėsime svarstyti kitų metų biudžetą ir vėl reikės galvoti apie pensijų padidinimą ateinančiais metais“, — teigė ministrė.

Anot jos, nuo kitų metų planuojama spręsti jau gerokai įsisenėjusią našlių pensijų problemą.

Ministrės teigimu, nuo liepos žmonių pajamos išaugs sumažinus gyventojų pajamų mokestį, tačiau kainos irgi nestovi vietoje, todėl Vyriausybė prieš šildymo sezoną turėtų padidinti valstybės remiamų pajamų dydį, kurios dabar siekia 165 litus.

SPORTAS

* Italijoje vykstančiame Europos jaunių (iki 16 metų) teniso čempionate vaikinų vienetų varžybose bronzos medalį iškovojo Ričardas Berankis. R. Berankis pusfinalyje dėl nugaros traumos nebaigė susitikimo su portugalų Gastao Elias. Pralaimėjęs pirmąjį setą 2:6 lietuvis atsisakė tęsti kovą ir pergalė buvo įskaityta jaunajam Portugalijos tenisininkui.

* Vengrijos sostinėje vykstančiame 29-ajame Europos plaukimo čempionate sėkmingai varžybas baseine pradėjo Lietuvos atstovai. Geriausiai sekėsi Lietuvos vyrų ketvertui — Rolandui Gimbutiui, Sauliui Binevičiui, Vytautui Janušaičiui ir Pauliui Viktoravičiui — kurie kvalifikaciniame estafetės 4 po 100 m laisvu stiliumi plaukime distanciją įveikė per 3 minutes 20.13 sekundės ir pateko į finalą.

* Antrą pergalę Rusijoje vykstančiame dešimties pajėgiausių planetos moterų šachmatų superturnyre „Šiaurės Uralo taurė — 2006“ iškovojo Viktorija Čmilytė. Sekmadienį septintajame rate šių metų planetos pirmenybių bronzos medalininkė V. Čmilytė nugalėjo 2004 metų planetos čempionę bulgarę Antoaneta Stefanovą ir, surinkusi 3.5 taško iš 7 galimų, su dar trimis šachmatininkėmis dalijasi ketvirtąją septintą vietą.

* Sėkmingai Danijoje vykstančiame orientacinio sporto pasaulio čempionato ilgos tramos kvalifikacinėse varžybose, kuriose moterims reikėjo įveikti 6.9 — 7.0 km ilgio trasas su 15-16 kontrolinių punktų (KP), o vyrams 10.7 — 10.8 km su 21-22 KP, startavo visi penki Lietuvos sportininkai. Visi jie pateko į finalą.

Medininkų byla negali turėti senaties termino

Atkelta iš 1 psl.

Algirdo Kazlausko, Antano Musteikio, Stanislovo Orloviciaus bei Ričardo Rabavičiaus, amžinojo poilsio vieta. Ant žuvusiųjų kapų padėta gėlių, sukalbėta malda už žuvusiųjų, jų atminimas pagerbtas tylos minute.

Vidaus reikalų ministerijos, Muitinės, Policijos departamentų ir Valstybės sienos apsaugos tarnybos vadovai susitiko su Medininkuose žuvusių pareigūnų artimaisiais.

Pirmadienio vakare Vilniaus arkikatedroje bazilikoje aukotos Šventosios Mišios.

Medininkų žudynės tiriantys Generalinės prokuratūros pareigūnai teigia, kad ši byla dėl senaties nebus nutraukta.

Šis nusikaltimas įvykdytas lygiai prieš 15 metų, o pagal tuo metu galiojusius teisės aktus, praėjus 10 metų po sunkaus nusikaltimo padarymo ir 15 metų, jei įtariamasis nuo teisingumo pasislėpė, byloje sueina senaties terminas ir tyrimas gali būti nutraukiamas. Tačiau, pasak prokurorų, senaties terminas netaikomas bylose, kuriose numatyta griežčiausia bausmė — laisvės atėmimas iki gyvos galvos.

Apie tai pranešė Generalinės prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo departamento vadovas Algimantas Kliunka.

Be to, pasak prokuroro, pagal Rusijos įstatymus, taip pat senaties terminas netaikomas bylose, kuriose numatytas laisvės atėmimas iki gyvos galvos.

Žiniasklaidoje pasirodžius svarstymams Medininkų žudynės teisiskai įvertinti kaip nusikaltimą žmogiškumui ar karo nusikaltimą, A. Kliunka sakė, kol kas nematęs tam pagrindo, tačiau teigė svarstysiąs tokią galimybę. Be to, jis pabrėžė, kad perkvalifikavimas įmanomas, tik atliekant proceso veiksmus su įtariamaisiais, kurių Rusija Lietuvos teisėsaugai neišduoda.

Pasak jo, nėra visaverčio pagrindo Lietuvos žudynės įvertinti kaip agresijos sukėlimą prieš kitą valstybę ir vadovavimą jai, draudžiamą karo ataką.

„Mes žinome konkrečių omonininkų būrį, o kas sukėlė tą agresiją ir jai vadovavo — nežinome“, — sakė jis.

Jis pažymėjo, kad nusikaltimo padarymo metu Lietuvos Baudžiamajame kodekse nebuvo kvalifikacijų — nusikaltimai žmoniškumui ar karo nusikaltimai — jie atsirado 2003 metų gegužę ir turi „grįžtamąją galią“.

Lietuvos prokurorai Medininkų žudynių byloje yra nustatę įtariamuosius, kurie yra Rusijoje, tačiau ši valstybė savo piliečių, kurie įtariami padarę nusikaltimus užsienyje, neišduoda. Lietuvos ir Rusijos teisinės pagalbos sutartyje taip pat nenumatyta tokia galimybė.

Lietuvos Generalinė prokuratūra Rusijai iš viso yra išsiuntusi 9 teisinės pagalbos prašymus su pranešimais apie įtarimus, tačiau jokių atsakymų negavo. 2000 metais buvo prašyta sudaryti bendrą tyrimo grupę, tačiau tai rezultatų nedavė.

Teisės žinovai kritikuoja priėmimo...

Atkelta iš 1 psl.

Iš 100 testo klausimų į 96 testo klausimus atsakius teisingai, galima gauti 10 balų. Atsakių mažiausiai į 56 klausimus, gaunami 6 balai, kurie suteikia galimybę dalyvauti žodinėje apklausoje.

Pasak teisininko, rašytinio testo metu atsakymai yra anoniminiai, vertinimas — automatinis, o žodinės apklausos metu vertinimo komisijos nariai tiesiogiai užduoda klausimus pretendentai ir gali atsakymus vertinti savo nuožiūra — kam griežčiau, kam — švelniau. Todėl žodinės apklausos metu yra daugiau sąlygų subjektyvumui ir protegavimui nei rašytinio testo metu. Atsižvelgiant į tai, žodinių atsakymų metu uždirbti balai neturėtų būti lemiami.

Tačiau, nurodo K. Čilinskas, Vyriausybės nariai kažkodėl balsavo už

tvarką, pagal kurią už kelis vieno pretendento žodinius atsakymus vertinimo komisijos nariai gali skirti 10 balų — tiek pat, kiek už kito pretendento 96 teisingus atsakymus į aukštos kompetencijos ir kvalifikacijos reikalaujančio rašytinio testo klausimus. Tokiu būdu mažiau kvalifikacijos turintis, bet komisijos proteguojamas pretendentas, atsakęs vos į pusę testo klausimų, gali surinkti 16 balų.

Taip jis gali aplenkti kvalifikuotą pretendentą, kuris sugebėjo teisingai atsakyti į šimtą sudėtingo testo klausimų, bet komisijos buvo įvertintas keliais balais už pokalbio rezultatus.

Teisininkų nuomone, reikalingos skubios teisines priemonės, kurios užtikrintų konkursų vertinimo objektyvumą ir organizavimo skaidrumą.

Onkologijos institute trūksta lovų

Vilnius, liepos 31 d. (BNS) — Vilniaus universiteto Onkologijos institute trūksta lovų, jau sudaryta sunkių ligonių eilė iki rudens, pirmadienį rašo dienraštis „Lietuvos rytas“.

80 lovų turintis radioterapijos skyrius — vienas didžiausių onkologijos ligoninėje. Pernai čia gydėsi 1,673 ligoniai, o 2004 m. — 1,847. Tuomet skyriuje buvo 95 lovos.

Sumažinti skyrių nutarta po to, kai Sveikatos apsaugos ministerija nutarė taupyti lėšas ir visose šalies ligoninėse mažinti lovų skaičių.

Kiekvieną mėnesį už suteiktas paslaugas Vilniaus teritorinė ligonių kasa radioterapijos skyriui moka maždaug 271,000 litų. Per mėnesį čia gydoma daugiau nei 130 ligonių, už

vieną ligonį skiriama apie 2,600 litų.

Tačiau skyrius dirba nuostolingai — per mėnesį nuostolis sudaro daugiau nei 71,000 litų. Onkologijos institutui niekas negrąžina šių lėšų.

Dalį ligonių medikai sutinka gydyti ir ambulatoriškai. Tuomet už vieną švitinimo procedūrą mokama vos 33.3 lito, o visas gydymo kursas kainuoja apie tūkstantį litų — pusantro karto pigiau negu stacionare.

Tačiau ši naujovė nėra populiari — atvykę į Vilnių pacientai neturi kur apsistoti.

Spindulinės terapijos kursas trunka vidutiniškai 7—8 savaites. Ligoniams šios procedūros pradedamos atlikus kompiuterinės tomografijos tyrimą ir specialistams apskaičiavus radioterapijos dozių intensyvumą.

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

NATO perima atsakomybę Pietų Afganistane

Kabulas, liepos 31 d. („Reuters“/BNS) — NATO pajėgos iš JAV vadovaujamos koalicijos pirmadienį perėmė atsakomybę už saugumą neramiam Pietų Afganistane, taip pradėdamos vieną sunkiausių sausumos operacijų per visą savo istoriją.

Afganistanas išgyvena smurtinčiausią etapą nuo pat Talibano vyriausybės nušalinimo 2001 metais, ir daugiausia išpuolių yra įvykdoma šalies pietuose, kurie laikomi talibų citadele.

NATO Tarptautinės saugumo pagalbos pajėgos (ISAF) šiuo metu sudaro kariai iš 37 susivienijimui priklausančių ir nepriklausančių valstybių. Jos perima atsakomybę už saugumą šešiose pietinėse provincijose.

„NATO čia yra ilgam, tol, kol Afganistano vyriausybei ir liaudžiai reikės mūsų pagalbos“, — pirmadienį paskelbtame pareiškime sakė britų generolas leitenantas David Richards, kuris vadovaus NATO pajėgoms Pietų Afganistane.

Iki šiol NATO buvo atsakinga už saugumą sostinėje Kabule ir ramesniuose šiauriniame ir vakariniame regionuose.

„Šios dienos įgaliojimų perdavimas rodo afganų žmonėms, kad egzistuoja tvirtas tarptautinės bendrijos įsipareigojimas toliau plėsti saugumą į pietinio regiono provincijas“, — sakė koalicijos pajėgų vadas generolas leitenantas Karl Eikenberry.

Atrodo, kad ši misija bus pavojingiausia per visą NATO 57 metų istoriją.

rija.

NATO taikos palaikymo pajėgos, kuriose bus daugiausia britų, kanadiečių ir olandų karių, pastaraisiais mėnesiais buvo dislokuojamos pozicijose Pietų Afganistane ir jau dalyvavo intensyviuose mūšiuose.

Iš daugiau kaip 70 šiemet Afganistane žuvusių užsienio karių mažiausiai šeši dalyvavo NATO vadovaujamos operacijose.

Pietų Afganistane suintensyvėjo smurtas, pastarąjį pusmetį buvo įvykdyta daug mirtininkų išpuolių, susprogdinta daug bombų ir įvykdyta daug užpuolimų.

Šiais metais per Talibano partizanų bei narkotikų prekeivių išpuolius ir JAV vadovaujamos koalicijos operacijas žuvo daugiau kaip 1,700 žmonių.

Pirmadienį Talibanas žadėjo tęsti išpuolius prieš NATO pajėgas ir sakė, jog užsienio karių skaičiaus padėjimas reikią, kad bus „naujų ir lengvų taikinių“.

„Šimtai mūsų mirtininkų sprogdintojų laukia NATO pajėgų ... Tęsimas savo puolimą, kol priversime užsienio pajėgas palikti mūsų šalį“, — palydovinio ryšio telefonu iš nežinomos vietos sakė Talibanas vadas Pietų regione mula Dadullah.

NATO taip pat teks susidurti ir su atkakliu narkotikų kontrabandininkų priešingumu. NATO vadai yra sakę, kad kovos su narkotikų karaliais, kurie pastaruosius penkerius metus veikė netrukdomi.

Izraelis sustabdė bombardavimą

Atkelta iš 1 psl.

Dėl antskrydžio Qana kaime Libano vyriausybė atšaukė numatytas derybas su JAV valstybės sekretore Condoleezza Rice ir pasakė jai, kad ji yra nelaukiama, kol neįsigalios besąlyginis ugnies nutraukimas.

JAV valstybės departamento atstovas Adam Ereli sakė, kad Izraelio sprendimas nutraukti antskrydžius leis ištirti minimą ataką, kuri buvo įvykdyta tokiu metu, kai tarptautinė bendrija ir taip nerimavo dėl šimtų šio karo civilių aukų.

Be to, Izraelis suderinęs su Jungtinėmis Tautomis (JT) leis Pietų Libano gyventojams per 24 valandas išvykti, jei jie to norės, sakė A. Ereli, kuris pridūrė, kad bombardavimo sustabdymas turėtų palengvinti humanitarinės pagalbos gabenimą.

Apie antskrydžių sustabdymą 48 valandoms buvo paskelbta po visą sekmadienį Jeruzalėje vykusią C. Rice derybų su Izraelio vadovais.

Qana kaime gelbėtojai, kurie plikomis rankomis valė griuvėsius ir traukė suimtus vaikų kūnus, nutraukė žuvusiųjų ir gyvųjų paiešką.

Per antskrydį šiame kaime sugriuvo trijų aukštų pastatas, kur daugelis žmonių tuo metu miegojo. Izraelis teigia nežinojęs, jog pastate yra civilių žmonių, ir kaltino „Hezbollah“, kad ši iš Qana vietovės raketomis apšaudydavo Šiaurės Izraelį.

Libano užsienio reikalų ministerijos pareigūnas per neeilinę JT Saugumo Tarybos sesiją sakė, kad žuvo daugiau kaip 60 žmonių, bet Libano policija nurodė, kad žuvusiųjų skaičius yra 54.

Saugumo Taryba, kuriai priklauso 15 valstybių, vienbalsiai priėmė pareiškimą, kuriuo išreiškė „ypatingą sukrėtimą ir sielvartą“ dėl Qana bombardavimo. Pareiškime neraginama tuoj pat paskelbti paliaubas, nes tam nepritaria Jungtinės Valstijos, bet sakoma, kad Taryba neatidėliodama sieks „ilgalaikio šios krizės sprendimo“.

JT generalinis sekretorius Kofi Annan paragino skubiai nutraukti karo veiksmus ir sakė, jog jau „labai nerimauja“ dėl to, kad į ankstesnius jo raginimus nebuvo atkreiptas dėmesys.

C. Rice reiškė nusiminimą dėl Qana bombardavimo, bet neparagino nedelsiant skelbti paliaubų. JAV prezidentas George W. Bush, dėl karo kaltindamas „Hezbollah“ ir jos pagrindinius sąjungininkus Siriją bei Iraną, sakė, kad pirma būtina panaikinti šio konflikto priežastis ir kad tik tada bus galima ilgalaikė taika.

Izraelio premjeras Ehud Olmert, kuris karo veiksmus įsakė pradėti liepos 12 dieną, kai „Hezbollah“ kovojo perėję sieną nužudė aštuonis ir pagrobė dar du izraeliečių kareivius, išreiškė „didelį apgailėstą“, bet žadėjo, kad karas su partizanais tęsis.

Libane jau žuvo mažiausiai 545 žmonės, tačiau sveikatos apsaugos ministras apskaičiavo, kad, įskaitant dar nepaimtus palaikus, žuvusiųjų yra 750. Taip pat žuvo 51 izraelietis.

C. Rice pirmadienį iš Izraelio išvyko į Washington, DC, kur stengsis „prastumti“ JT rezoliuciją, kuri galėtų užtikrinti tai, ką ji vadina „patvari ugnies nutraukimu“.

EUROPA

RYGA

Latvijos Valmiera mieste sekmadienį neblaivus šalies Vidaus reikalų ministerijos (VRM) darbuotojas nužudė du policininkus, kurie tuo metuėjo tarnybines pareigas. Liepos 30-osios antrojoje dienos pusėje Valmiera rajono valdybos policininkai, patruliuodami autobusų stoties teritorijoje, pamatė smarkiai girtą vyrą, kuris nebegalėjo paeiti. Jie atvezė jį į rajono valdybą. Paaiškėjo, kad sulaukytasis yra VRM informacijos centro darbuotojas. Po kiek laiko sulaukytasis, pasinaudodamas po drabužiais paslėptu tarnybiniu ginklu, devynis kartus šovė į du 41 ir 26 metų policininkus, kurie nuo sužeidimų mirė.

MINSKAS

Baltarusijos valstybinė televizija sekmadienio vakaro siūzete apie Latvijos diplomatai parodė homoseksualaus lytinio akto kadrai. Naujienų laidos reportažas buvo skirtas Latvijos diplomato kaltinimui pornografijos platinimu. Televizijos duomenimis, turimas omenyje Latvijos ambasados antrasis sekretorius Reims Šmits, kuris dirba Latvijos ambasadoje Minske nuo 2002 metų spalio. Parodyti kadrai, kurie turi paliudyti, koks audringas diplomato asmeninis gyvenimas, buvo nufilmuoti neva slapta kamera R. Šmits bute. Vyrų veidai ir genitalijos buvo užtemdyti.

LONDONAS

Didžiosios Britanijos kino studijos „Pinewood“ filmavimo aikštelėje, kurioje statomos juostos apie legendinį agentą James Bond, kilo didžiulis gaisras, pranešė ugniagesių brigados atstovas spaudai. Pasak jo, ugnies liepsnos matyti net už daugelio mylių. „Pinewood“ kino studija, įsikūrusi buvusioje užmiesčio vietoje, yra pagrindinė kino juostų apie James Bond filmavimo vieta, nors paskutiniu metu taupant lėšas vis daugiau scenų yra nufilmuojama ir kitose vietose. Apie gaisro išplitimą ar padarytus nuostolius kol kas nepranešama.

BELGRADAS

Serbija nepritars Kosovo nepriklausomybei ir toliau laikys šią provinciją savo teritorijos dalimi, pirmadienį skelbiamuose komentaruose teigia Serbijos ministras pirmininkas Vojislav Koštunica. „Serbijos politika bus paskelbti, kad Kosovas yra Serbijos dalis. Tai nėra tuščių kalbų, bet konstitucijos numatyta teisėta formulė“, — teigė V. Koštunica. Jei Kosovo albanai atkakliai sieks nepriklausomybės, kuri, diplomatų teigimu, gali būti paskelbta per šešis mėnesius, Balkanuose gali įvykti Kipro pobūdžio pasidalijimas.

RUSIJA

MASKVA

Rusijos Federacijos komunistų partijos (RFKP) centro komiteto prezidiumas priėmė specialų nutarimą dėl SSRS generalinio sekretoriaus Leonid Brežnev, vieno keisčiausių sovietų vadovų, gimimo 100-ųjų metinių paminėjimo. Komunistai ketina rengti renginius L. Brežnev gimimo 100-ųjų metinių proga, kurių tikslas bus ne tik propaguoti istorinius sovietinės valdžios laimėjimus, bet ir „išsklaidyti mitą apie ‘sąstingio epochą’“.

AFRIKA

CAIRO

Egipto prezidentas Hosni Mubarak pareiškė, kad JT Saugumo Taryba reaguodama į Izraelio konfliktą su „Hezbollah“ partizanais parodė savo bejėgiškumą, ir paragino kuo greičiau skelbti paliaubas. Kreipdamasis į tautą H. Mubarak nurodė, kad problemos esmė yra Izraelio ir palestiniečių santykių aklavietė, todėl būtina kuo greičiau atgaivinti taikos derybas.

ARTIMIEJI RYTAI

BAGHDAD

Irako saugumo pajėgų uniformomis vilkėję užpuolikai Baghdad centre pirmadienį iš vienos kompanijos pagrobė 25 žmones. Užpuolikai į Arasat gatvę, kur iki smurto protrūkio klestėjo komercija, atvažiavo 15-a automobilių ir pagrobė kompanijos darbuotojus bei klientus.

ATLANTIC Express Corp.

1-800-775-SEND

www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight	Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.
Auto Export	Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.
Small Packages	Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.
	Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.
	Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Baltarusijoje bei Ukrainoje.

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680

Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

LAPAI GRAŽESNI UŽ ŽIEDUS

Klausimas. Kokia gelė yra margenis? Mano draugė iš Lietuvos parašė, kad ji šiemet prisiauginusi pilną darželį margenių. Sako, jų lapai gražūs, spalvingi. Ar tų margenių yra Amerikoje? Kaip jie vadinasi angliškai?

Atsakymas. Kai pasakysiu anglišką pavadinimą, nusijuoksite: užtikrinu, kad šį augalą gerai pažistate!

Margenis, angl. „Coleus“, lot. *Coleus* (su įvairiais antriniais žodžiais, nusakančiais augalo kilmę ar išvaizdą). Priklauso notrelinių — lot. *Labiatae* šeimai. Jo tėvynė — Indija, Java, atogrąžų Azija.

Čia margenis auginamas kaip viename gelė, bet jį galima kambaryje išlaikyti per žiemą ir vėl pavasarį pasodinti darželyje, tad — galime margenį vadinti ir daugiamečiu augalu. Beje, kambaryje jis taip pat gražiai atrodo, savo įvairiamargiais, įvairiaspalviais lapais skiriasi nuo paprastai kambariuose auginamų žaliųjų augalų.

Darželinis margenis, lot. *Coleus blumei* (hibridas) lietuviškai kartais vadinamas margaja dilgele, nes jo lapai labai primena dilgėlės lapus, tik, žinoma, neturi tų dilginančių plaukelių ir rankų nenudilgina.

Margenių lapai tikrai nuostabūs: raudoni, oranžiniai, geltoni, šviesiai ir tamsiai žali — bei šių spalvų mišinys. Mėgsta pavėsį arba dalinį pavėsį, todėl geriausiai juos sodinti po medžiais bei šiaurinėje namo pusėje, kur neužgriebia saulės spinduliai. Tai vienas geriausių augalų pavėsingam kiemui! Augalas nelabai reiklus — laistyti tik tuomet, kai žemė gerokai pradžiuvusi. Vasaros metu reikia keliskart patręšti tirpiomis trąšomis.

Tačiau šiuos augalus dažnai puola kenkėjai, ypač baltasparnės musytės (white flies). Kai margeniai auga lauke, ši problema nelabai didelė, bet žiemą juos laikant kambariuose, reikia saugoti ir kenkėjus naikinti.

Margenius galima išsiauginti iš sėklų (sunkiai dygsta ir ilgai auga), arba auginiais — nukirpus ar nupjovus jauną atžalėlę, iškisti į vazoną, apvožti stiklainiu, neleisti išdžiūti. Šaknelės greitai išauga ir augalėlį galima pasodinti į darželį. Beje, pavasarį pasodinus margenį, reikia jį genėti, kad kai kurie ugliai neišsišautų per daug ir aukštį, o kiti neliktų trumpi — tuomet augalas negražiai atrodo. Nugnybus uglių pačias viršūnes, margenis vieton nugnybtos viršūnės išsiaugina dvi ar daugiau šakelių. Margenis taip pat žydi, bet žiedai neįdomūs, smulkutiniai, išaugę ant ilgo, plono kotelio. Galima ir neleisti augalui žydėti —

vos pradėjusį augti žiedkotį nukirpti. Tas margeniui nepakenks. Šie augalai labai tinka auginti love-liuose, kabančiuose vazonuose, pinitinėse (jeigu ne per daug saulėje vietoje).

AR AUGTŲ KRIENAI

Klausimas. Žinau, kad mano klausimas mažavertis, bet gal galėtumėte patarti, ar verta darže ištaisyti krienių? Mano šeima, ypač vyras, labai mėgsta krienus — valgo su kone viskuo. Pirkiniai, man atrodo, nėra tokie geri, kaip savo užsiauginti. Prisimenu, mano mama (labai seniai — Lietuvoje) augindavo krienių. Kai tarkuodavo, jie labai „ėsdavo akis“, tai mama atsidarydavo vėrinę (kūrenamos malkomis ir durpėmis) dureles ir tarkuodavo krienių arti tų durelių, sakydavo, kad aštrumą ištraukia pro kamina ir nereikia tiek ašaroti.

Galbūt esu sentimentali, bet norėčiau ir aš užsiauginti krienių (nežinu, kaip juos tarkuotiau, nes neturiu malkomis kūrenamos krosnies nei vėrinę).

Atsakymas. Kiekvienas klausimas, kurį klausia mūsų skaitytojai, yra man labai svarbus ir visus stengiuosi atsakyti, todėl niekuomet neatsiprašinėkite, jeigu ko klausiate.

Apie krienus tik tiek galiu pasakyti, kad juos auginti labai lengva. Pavasarį arba anksti rudenį krienių šaknų galima gauti pas didesnius dažininkus (arba per katalogus). Angliškai krieni vadinasi „Horseradish“. Amerikoje yra net susikūrusi „krienių informacijos taryba“ (Horseradish Information Council), kuriai priklauso nemažai žmonių, labai mėgstančių krienus (ypač europiečių kilmės).

Krieni mėgsta gerą, derlingą žemę. Yra daugiamečiai, tad, kartą pasodinus, jų turėsite metai iš metų. Krieni dažniausiai sodinami anksti pavasarį arba rudenį. Nusipirkusi krienių šaknų, padarykite žemėje maždaug colių gylį griovelį, paguldysite šaknis ant šono, plokščia puse į viršų, uždenkite žeme, padarant maždaug 4–5 colių kauburėlį. Iš plokščiojo šaknies galo išaugs lapų pluošteliai (jie panašūs į rūgštynių, ypač arkliarūgščių lapus). Nuskinkite pašalinius, palikdami tik vieną ar du pluošteliu — tuo būdu krieni šaknis augs stora ir stambi. Kai pirmoji šalna nušaldys lapus, galite krieni iškasti. Panaudokite maistui tik storiuosius šaknis, o kitos gali žiemoti žemėje ir kitą pavasarį vėl pradės augti.

Beje, pamėginkite nuo krieni šaknies „nubrožti“ plonas drožliukes ir paragaukite — nustebsite, koks įdomus, pikantiškas ir tikrai neaštrus šviežios šaknies skonis.

Tiesa, jeigu nerasite krienių kitur, pamėginkite daržovių parduotuvėse, kurios, ypač įvairiose europietiškos, vadinamos etninės, dažnai parduodama krienių šaknų. Jas taip pat galite pasodinti — išaugs krieni.

APIE ASTILBES

Klausimas. Kai praėjusią vasarą lankiausi Lietuvoje, parkuose, prie muziejų ir net miestų aikščių želdiniuose žydi ir vešliai auga astilbės. Man patinka jų žiedai — tarytum įvairiaspalvės šluotelės, kylančios iš lapų vainiko. Mėginau ir aš auginti astilbes, bet nieko neišėjo: išdžiūvo, apskuro, nežydėjo. Kiek suprantu, jos daugiametės? Ką daryti, kad gerai augtų?

Atsakymas. Lietuviškai astilbės angliškai vadinamos „Astilbe“, taip pat ir lotyniškai. Astilbių tėvynė — Kinija ir Japonija, o jų pavadinimas kildinamas iš graikų kalbos žodžio, nurodančio, kad šiuo augalų žiedai — neblizga... Šeimoje yra apie 150 rūšių. Dažniausiai darželiuose auginamos baltos, rausvos, šviesiai rožinės, tamsiai ir šviesiai violetinės. Jos ilgai žydi — apie mėnesį laiko.

Astilbės geriausiai auga puriame, nerūgštingame dirvožemyje. Sausą vasarą, ypač prieš žydėjimą, astilbes reikia gausiai laistyti. Peržydėjus astilbėms, žiedus galima palikti per žiemą — išdžiūvusios gražiai atrodo. Be to, jų žiedai gerai išsilaiko ir nuskinti — puokštėse.

Jeigu astilbės prastai auga, reikia joms tirpių trąšų, pakankamai vandens (neleiskite, kad išdžiūtų) ir galbūt patikrinti, kad žemėje nebūtų per daug rūgščių (tuo atveju, reikėtų pilti kalkių — „lime“). Iš esmės tai nelepus augalas, todėl astilbes auginti nėra sunku. Beje, jos tik pat neblogo žydi ir po pavėsio, kai saulės gauna tik

dalį dienos. Vienoje vietoje augančias astilbes reikia persodinti maždaug po 3 metų. Tuo patiu galima jų kerus padalinti ir taip padauginti šių augalų. Astilbės persodinamos ir dalijamos pavasarį, tuomet naujieji augalai žydi dar tą patį rudenį.

ISPŪDINGI AUGALAI

Klausimas. Parke netoli mano namų auga nuostabūs, ispūdingi augalai — didžiuliai, tamsiai raudonais lapais ir ryškiai raudonais, dideliais žiedais ant ilgo, storo koto. Augalai atrodo kaip kažkokios tropikų ar džiunglių „gyventojai“. Klausiau besidarbuojančių tuose gėlynuose žmonių, bet jie nieko negalėjo papasakoti. Ar įmanoma sužinoti, kas tai per augalai?

Atsakymas. Be abejo, kalbate apie kanas, angl. „Canna Lily“, „Indian shot“, lot. *Canna indica*. Pavadinimas kilęs iš graikų kalbos žodžio *kanna* — nendrė (angl. žodis „kane“ — lazda, nendrė taip pat kilęs iš to žodžio). Augalo tėvynė yra Pietų Amerika, į Europą atvežtas apie 1570 m. Yra daugiametis, bet, kaip kardelius ar jurginus, šaltose klimato zonose jų šakniagumbius rudenį reikia iškasti ir per žiemą palaikyti viduje, o pavasarį vėl pasodinti į žemę (galima sudaigyti ir vazonuose, o tik tada pasodinti). Kanas auginamos ne vien dėl savo puikių žiedų, bet ir įdomių didžiulių lapų, kurie gali būti ir žali, ir rausvi, net tamsiai raudoni. Gerai auga saulėje ar pusiau pavėsingoje vietoje. Reikia daug vandens, nes dideli lapai greitai vandenį išgarina. Porą kartų per vasarą patręskite tirpiomis trąšomis. Šiaip jokių problemų su kana auginimu nėra, išskyrus tai, kad joms darželyje reikia daug vietos.

IŠNUOMOJA

Union Pier, MI,
netoli ežero išnuomojamas
2 mieg. vasarnamis.
Tel. 269-469-6693

PASLAUGOS

STATE FARM
INSURANCE
AUTOMOBILIO,
NAMŲ, SVEIKATOS IR
GYVYBĖS DRAUDIMAS

Agentas Frank Zapolis (versle 49 metai)
Off. Mgr. Aukšė S. Kane,
Vilma Jarulienė,
Virginija Smukaitienė
kalba lietuviškai.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th St.,
Evergreen Park, IL 60805
Tel. 708-424-8654/773-581-8654

SIŪLO DARBĄ

Darbai reikalingi dažytojai
su darbo patirtimi ir žmogus,
mokantis įvairius darbus.
Būtina turėti mašiną. Pageidautina,
kad kalbėtų rusiškai.
Tel. 847-980-7887.

STATYBINEI KORPORACIJAI,
nuostabioje Hilton Head saloje
(Pietų Karolina), reikalingi
darbuotojai dirbti statybose.
Mes garantuojame darbą visus metus,
gerą atlyginimą, atostogų ir ligos
apmokėjimą, lietuvišką kolektyvą bei
vežiojimą į darbo vietą.
Tel: (843) 298-0826

Mažoji Lietuva — lietuvių raštijos ir kultūros lopšys

Atkelta iš 4 psl.

S. Šamborskis padėjo už darbą Karaliaučiaus krašte ir įteikė Padėkos raštus ten dirbantiems mokytojams, bendrių pirmininkams, seminaro lektoriams.

Valstybės institucijų administravimo magistrė Lina Maknevičiūtė kalbėjo apie Pasaulio Lietuvių Bendruomenės skyrių veiklos organizavimą, palygino Didžiosios Britanijos lietuvių sąjungos ir Kaliningrado srities lietuvių bendruomenės veiklą, kalbėjo apie tris išvykimo į Karaliaučiaus kraštą bangas. Karaliaučiaus krašto lietuvių bendruomenė gyvena žymiai mažiau išsivysčiusioje valstybėje, o Didžiojoje Britanijoje lietuviai turi pastovų pajamų šaltinį.

Tautinių mažumų ir išeivijos departamento specialistė Aušra Dumbliauskienė, kurioje padėjo už darbą Karaliaučiaus krašto mokytojams, akcentavo lituanistinio švietimo svarbą, kalbėjo apie paskelbtą konkursą Lietuvos mokytojams, dėstytojams, kultūros ir meno darbuotojams dirbti užsienio valstybių lietuvių švietimo, kultūros įstaigose, aukštųjų mokyklų lituanistikos ir baltistikos centruose, lietuvių bendruomenėse. Supažindino, kokius dokumentus reikia pateikti, norint dalyvauti konkurse, kalbėjo apie vadovėlių ir pratybų sąsiuvinį užsakymus.

Departamento specialistė Vaiva Vėželytė-Pokladova pasidžiaugė, kad Karaliaučiaus krašte dirbančių mokytojų, ansamblių vadovų, bendruomenių pirmininkų pateikiami projektai vis kokybiškesni. Šiemet buvo pateikti 26 projektai, 25 iš jų gavo paramą. Atsiskaitymai už juos irgi gerėja. V. Pokladova supažindino su paskelbto fotografijų konkurso „Lietuviai pasaulyje“ nuostatais.

Algirdas Matulevičius, Lietuvos enciklopedijų redakcijos mokslinis bendradarbis, Mažosios Lietuvos enciklopedijos redakcijos narys, kalbėjo apie Karaliaučiaus kraštą kaip lietuvių ir prūsų etninę žemę. Profesorius, išvaikščiojęs šį kraštą, gerai jį pažįstantis, labai daug apie jį žino ir daug rašo apie tai spaudoje, sudaręs Mažosios Lietuvos žemėlapius, parašė 26 studijas, kelis šimtus straipsnių, apgynė disertaciją „Lietuvių tautinė padėtis Prūsijoje 18–19 a.“ Profesorius atvežė nemažai medžiagos apie Mažąją Lietuvą, stengiasi, kad enciklopedijoje būtų kuo daugiau rašoma apie ją.

Karaliaučiaus kraštas sudaro didžiąją dalį Mažosios Lietuvos, kurios plotas — 15,000 kv. km, o su Klaipėdos kraštu 18,000 kv. km. Profesorius kalbėjo apie tame krašte vykusį germanizacijos procesą, pabrėžė, kad Prūsijos karaliai visada vartojo Lietuvos vardą. Mažoji Lietuva buvo provakarietiška šalis. Kolonistai į šį kraštą atvyko iš aukštos kultūros visuomenės. Didžiąją ir Mažąją Lietuvą jungė prekybiniai ir tautiniai ryšiai. Dr. A. Matulevičius kalbėjo apie seniausią Vidurio Europoje Karaliaučiaus universitetą, iškilmingai atidarytą 1544 m. Jame buvo lietuvių kalbos katedra. 17 a. viduryje Karaliaučiaus krašte susiformavo bendrinė lietuvių kalba. Tuo metu Karaliaučius buvo lietuvių kultūros centras, tik 19 a. juo tapo Tilžė.

Mokytojas Jonas Glinskis kal-

bėjo apie Ragainės 2-ąją vidurinę mokyklą, kur norėjo įkurti lietuvišką mokyklą. Kalbėjo apie paramą, gaunamą iš Mažosios Lietuvos lietuvių draugijos ir atsiskaitymą už ją. Buvo gautos 32 paraiškos, skirta 15,000 dolerių. Ši parama skirta Mokytojų asociacijai, vaikų poilsio organizavimui, moksleivių ekskursijoms, laikraščio leidybai. Visos gautos ataskaitos perduodamos į Čikagą, jos ten peržiūrimos ir numatoma, kiek lėšų bus skiriama kitų metų projektams. Projektai yra ilgalaikiai ir trumpalaikiai. Įgyvendinus projektą, reikia pridėti reikiamus finansinius dokumentus (sąskaitą-faktūrą ir kasos čekį), mokinių sąrašą, išsiųsti nuotraukas ir parašyti straipsnį į „Draugą“.

Svečių namų „Pas Laimutę“ direktorė Laimutė Giedraitienė kalbėjo apie paramos organizavimo iš Vokietijos galimybes ir daromas akcijas.

Kauno „Atžalyno“ vidurinės mokyklos mokytoja metodininkė, Kauno vaikų klubo „Kaukutis“ folklorinio ansamblio vadovė Birutė Viršilaitė supažindino su netradiciniu vaikų folkloru, papasakojo, kaip lietuviai jį pradėjo stilizuoti ir moderninti, apie netradicinio folkloro festivalius „Suklegos“ ir „Mėnuo devynragis“.

Psichologinio seminaro, kurį vedė psichologės Nijolė Janonytė ir Jūratė, tema labai aktuali: „Psichologinės krizės. Atpažinimas. Etapai. Sprendimo būdai“. Klausėmės apie situacines ir vystymosi krizes, kurias dažnai išgyvena moksleiviai, išgirdome atsakymą, kaip jų išvengti. Krizės turi ne tik neigiamų pasekmių, bet ir privalumų: padidina budrumą, saugo nuo pavojų, ugdo asmenybės tobulėjimą, kūrybiškumą, mobilizuoja ir skatina įveikti sunkumus. Pranešėjos supažindino su streso požymiais, krizės įveikimo sunkumais, problemų sprendimo būdais. „Nėra kelio į laimę. Kelias yra laimė“, — sakė psichologės.

Mažosios Lietuvos fondo atstovė Rūta Mačiūnienė papasakojo apie bendrijos „Mažoji Lietuva“ veiklą ir jos paramą Karaliaučiaus kraštui. Liudviko Rėzos premija skiriama Klaipėdos universitetui studentams, per metus skiriamos trys tokios premijos. R. Mačiūnienė kalbėjo apie Mažosios Lietuvos patriarchus — Martyną Jankų, visuomenės veikėją, spaudos darbuotoją, kultūrinės draugijos „Birutė“ steigėją. Jis spausdino knygas ir laikraščius, rinko tautosaką, rašė eilėraščius. Taip pat papasakojo apie kitą iškilų Mažosios Lietuvos ir meno veikėją, 19 a. Lietuvos atgimimo žadintoją, tautinio himno „Lietuviais esame mes gimę“ autorių, vieną žymiausių pasaulio poliglota Jurgį Zauerveiną.

Bendrijos „Mažoji Lietuva“ tikslas — propaguoti Mažosios Lietuvos papročius, šventes. Lietuvininkų Lietuvoje dabar yra apie 400. Sovietiniais laikais, kai buvo uždaroš evangelikų bažnyčios, sugalvota pamaldas ruošti kapinėse. Tas paprotys, kai kapinėse giedamos giesmės ir meldžiamasi, išliko iki mūsų dienų. Bendrija atgaivino kai kurias šventes, pvz. Šiupinio šventę. R. Mačiūnienė papasakojo, kaip gamina mas šis valgis. Bendrijai padeda Klaipėdos universiteto profesoriai ir

Stuburo ir skausmo ligos

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS PRUNSKIS, MD
MAUNAK V. RANA, MD
Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių, sužeidimų darbotvėje bei kitų vietų skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.

Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Evanston: 847-718-1212
www.IllinoisPain.com

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Ste. 516
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

Akių ligų specialistai

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos — chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Širdies ir kraujagyslių ligos

GAILĖ SABALIAUSKAS, M.D.
KARDIOLOGĖ — ŠIRDIES LIGOS
Midwest Heart Specialists
15900 W. 127th St. Ste 200
Lemont, IL 60439
630-719-4799.
Priklauso Good Samaritan, Central DuPage, Edward ir Elmhurst ligoninėms.

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

Remkite ir platinkite katalikišką spaudą
DRAUGAS
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

„DRAUGAS“ informuoja, „DRAUGAS“ formuoja;
„DRAUGAS“: išeivijos ir Lietuvos jungtis;
„DRAUGAS“ lietuvių švyturys ir sargas!
Prenumeruokime ir skaitykime „DRAUGĄ“!

www.draugas.org

dėstytojai, truputį remia miesto savivaldybė, privatūs rėmėjai. Draugija turi savo išstatus, jos pirmininkė — Silva Pocyštė.

R. Mačiūnienė kalbėjo apie lietuvininkę Eleną Kondrotavičienę, kuri parašė knygą „Rojaus kelias“, prisiminė savo senelį Dovą Zaunių, kurio tėviškė Rokačių kaime netoli Naujosios (Timiriazovo). Dovas Zaunius — aktyvus visuomenės veikėjas, „Birutės“ draugijos narys, jos pirmininkas, rašęs peticijas Vyriausybei, kad lietuvių kalba vėl būtų dėstoma mokyklose, prašęs išlaikyti lietuvininkų papročius. Jo sūnus Dovas buvo vienas pirmųjų Lietuvos užsienio reikalų ministerijos steigėjų. Duktė Morta rūpinosi knygnešiais, lietuviškos spaudos platinimu. Zaunių namai buvo lietuvių židiny.

Dr. Dalia Kiseliūnaitė, Klaipėdos universiteto Baltų kalbotyros ir etnologijos katedros docentė, vaikų folklorinio ansamblio „Vorusnėlė“ vadovė, supažindino su Mažosios Lietuvos pasakojamąja tautosaka, papasakojo apie ruošiamas ekspedicijas, Kuršių regiono tarmių užrašymą ir surinktos medžiagos panaudojimą dirbant su vaikų folkloriniu ansambliu.

Seminaro dalyviai ne tik klausėsi įdomių paskaitų apie Mažąją Lietuvą, bet važiavo į Šilutę. Muziejaus direktorė Roza Šikšnienė papasakojo apie Pamario kraštą, Šilutės miesto istoriją, supažindino su muziejaus eksponatais. Taip pat susitikome su Šilutės rajono kultūros, švietimo darbuotojais, kurie

papasakojo apie etninės kultūros ugdymą Šilutės rajono mokyklose. Mažosios Lietuvos regiono etninės kultūros globos taryba, Viešoji įstaiga Šilutės kultūros ir pramogų centras paskelbė viktoriną „Pažink savo kraštą Mažąją Lietuvą“. Jos tikslas — skleisti informaciją apie šį kraštą, skatinti jaunimą domėtis savo gyvenamuoju regionu, propaguoti Mažosios Lietuvos tradicijas. Tai skatina moksleivius susipažinti su Mažosios Lietuvos dainomis, šokiais, šio krašto tarme ir amatais.

Seminaro dalyviams koncertavo Švėkšnos etnografinis ir Šilutės kultūros ir pramogų centro folklorinis ansamblis „Verdainė“, parodė nuotaikingą programą. Senelių šokių mokėsi ir seminaro dalyviai.

Seminare ne tik praturtėjome žiniomis apie Mažąją Lietuvą, daug sužinojome apie jos istoriją, kultūrą, įžymius žmones, bet ir maloniai pabendraujome, pasidalijome darbo patirtimi, aptarėme aktualius klausimus, pailsėjome gražiamame gamtos kampelyje prie Šyšos intako Šusties. Šiame krašte dirbantieji — tarsi viena darni šeima, nes Mažoji Lietuva — mūsų meilė ir skausmas.

Už gerai organizuotą seminarą nuoširdžiai dėkojame Sigitui Šamborskui, visiems lektoriams, Mažosios Lietuvos lietuvių draugijai Čikagoje, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir kitiems rėmėjams, prisidėjusiems prie šio seminaro organizavimo.

Emilija Algaudė Bukontienė

Nijolės Gaškaitės

„Pasipriešinimo istorija 1944–1953 metai“ — lituanistinėms mokykloms

ALDONA ŠMULKŠTIENĖ

Šios knygos svarba mokykloms buvo aptarta spaudos konferencijoje š. m. liepos 21 d., PLC, Lemonte. Ją rengė JAV LB Švietimo taryba, Lietuvos partizanų globos fondas ir Tautos fondas.

Konferenciją atidarė ir ją vedė Tautos fondo tarybos narys Jonas Vainius. Šios konferencijos tikslas – N. Gaškaitės knygos panaudojimas lituanistinių mokyklų istorijos pamokose kalbant apie pasipriešinimo laikotarpį. Pasipriešinimas 1944–1953 metais yra vienas iš skaudžiausių Lietuvos istorijoje, kalbėjo J. Vainius. Daugelis nepasidavė okupantų tikslų vykdymui, dalis pasiryžo organizuoti ginkluotą pasipriešinimą. Organizuotas pasipriešinimas okupantui – tai 10 metų besitęsusi ginkluota kova, kurioje krito daugiau nei 22,000 lietuvių. J. Vainius išskėlė 4 reikšmingus pasipriešinimo aspektus: 1. Tai tautos istorijos dalis, įrodanti, kad vyko ginkluotas tautos, pasiryžusios ginti tėvynę nuo priešų, pasipriešinimas. 2. Pasipriešinimas turi savo reikšmę Lietuvos valstybės veikaluose ir tarptautinėje plotmėje. 3. Svarbi yra pasipriešinimo įtaka auklėjant jaunąją kartą, nes jaunimui reikia istorinių ir dabartinių didvyrių pavyzdžių. Partizanų vadai kaip tik ir yra tie pavyzdžiai, rodantys, ką reiškia būti Lietuvos patriotu. 4. Atsispyrimas toms jėgoms, kurios bando suklaidinti lietuvių visuomenę, iškraipydamos Lietuvos istoriją ir nuvertindamos pasipriešinimo laikotarpį.

Leonas Maskaliūnas, Lietuvos partizanų globos fondo (LPGF) pirmininkas, sakė, kad knyga jam paliko gilų įspūdį. Tai ne pasakojimų ar prisiminimų rinkinys, tai rinkinys faktų, kurie 99 proc. yra teisingi. Faktų, kurie buvo paimti iš NKVD archyvų ir kurie patvirtina okupanto

žiaurumą. Knyga – 2-jų dalių: 1944–1946 metų pasipriešinimas ir 1946–1948 metų partizanų karas. L. Maskaliūnas sakė, kad tai vienintelė iš visų knygų, kuri geriausiai parodo partizanų veiklą ir tinka vidurinėms mokykloms ir gimnazijoms. Knygoje yra diskusijoms medžiagos, klausimų, pvz., kaip maža valstybė gali gintis nuo didesnio priešo ir pan. Jis sakė, kad norima išleisti šios knygos dar vieną leidimą ir knygas išdalinti išeivijos ir Lietuvos mokykloms. Yra sudaryta 30 tūkst. dol. sąmata. LPGF skiria 5 tūkst. dol.; buvo kreiptasi ir vėl bus kreipiamasi į Lietuvų fondą, Tautos fondą ir Vyduono fondą, kad paremtų knygos išleidimą (5,000 egz.). Vienas mecenatas pažadėjo padengti trūkstamas lėšas.

Stasė Petersonienė teigė, kad apie knygą kalbėjusiųjų buvo jau daug pasakyta ir prašo jos žodžius priimti kaip konferencijos dalyvės, o ne knygos pristatytojos.

Knyga apima visą Lietuvą, sakė St. Petersonienė. Žemėlapis rodo, kad Lietuva buvo didelė partizanų stovykla. Visa Lietuva kovojo prieš okupantą. Ji pastebėjo, kad dr. Girnius ir pati autorė rašo, jog knyga galėtų pasitarnauti ir moraliniam, ir pilietiniam ugdymui, bei klausė, o kodėl nepaminėtas – patriotinis ugdymas? Pilietis, pasak St. Petersonienės, nebūtinai ir patriotas, nebūtinai lietuvis ir davė pavyzdžių. Knygoje – daug dokumentų, ypač įdomus ir brangus Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio dokumentas – laiškas po piežiui, kurį Juozas Lukša atvežė į Vakarų 1968 m. ir perdavė Vatikanui. Yra ir daug partizanų dainų, eilėraščių. St. Petersonienė paminėjo visų dainuojamą „Aš verkiau parimus tarpvartė darželio“. Šios dainos autorė knygoje nepaminėta. Tai Vanda Panavaitė-Stankienė. St. Petersonienė, toliau kalbėdama apie

knygą, sakė, kad ji skirta mokytojams. Ji abejoja, ar mokiniai galėtų ja naudotis, bei siūlė, kad remiantis knyga galėtų būti parašytas vadovėlis mokiniams. Tai palengvintų darbą ir mokiniams. Mokinius reikia paruošti, paaiškinti jiems apie partizanų pasipriešinimą, kad jie žinotų, jog jis sutrukdė rusų kolonizaciją Lietuvoje ir yra 1940 m. Lietuvos valdžios klaidos atpirkimas. Valdžia nesipriešino, tačiau tauta pasipriešino.

Povilas Vaičekauskas, buvęs partizanas ir tremtinys, LPGF fondo narys, nesenai grįžęs iš viešnagės Lietuvoje, sakė, kad Lietuvos laisvės kovos sąjūdis pritaria minčiai išleisti dar vieną N. Gaškaitės knygos leidimą. Jis teigė, kad pasipriešinimas buvo ne vien fizinis, bet ir dvasinis. Yra labai svarbu, kad vaikai žinotų ir suprastų Lietuvos istoriją, kad brangintų dabartį, bet be praeities istorijos negalima branginti ir dabarties.

Po kalbėtojų pasisakymų įvyko simbolinis J. Vainiaus atvežtų knygų perdavimas. Jis įteikė knygą JAV LB švietimo tarybos atstovui Juozui Polikaitiui, o šis – vedėjoms: Jūratei Dovilieni, Čikagos Jaunimo Centro lituanistinės mokyklos vedėjai, Audronei Elvikienei, Lemonto Maironio lituanistinės mokyklos vedėjai, ir istorijos mokytojai Gražinai Sturvienei.

Juozas Polikaitis dėkojo už knygas. N. Gaškaitės „Pasipriešinimo istorija 1944–1953 metai“ yra lengvai suprantama, joje daug diskusinių klausimų, temų mokiniams. Medžiagą iš knygos galima padauginti. Aiškinant teigiamus ir neigiamus duomenis, mokiniai tiki pristatomais faktais. Rudenį knygos bus persiųstos lituanistinėms mokykloms JAV. J. Polikaitis pritarė minčiai knygą pristatyti kiekvienai Lietuvos mokyklai.

Jūratė Dovilienė išskėlė mintį,

kad pasipriešinimo istorija gali būti priešiška sutikta ne tik kai kurių vaikų, bet ir jų tėvų. Ji teigė, kad jai patinka, jog knygoj skelbiami tik faktai. Jos manymu, būtų gerai, kad asmenys, pvz., tokie kaip P. Vaičekauskas, pakalbėtų mokyklose apie savo patirtis.

Audronė Elvikienė teigė, kad šios knygos išsamesnio pristatymo problema mokyklose yra laiko stoka. Jos nuomone, tai nuostabi knyga, ir ji sutiko su St. Petersonienės mintimi, kad reiktų šios knygos pagrindu parašyti vadovėlį, o kol toks atsirastų, naudoti perspausdintas ištraukas iš knygos. Knygą galima naudoti ne tik istorijos, bet ir literatūros pamokose.

Ligija Tautkuvienė laikėsi nuomonės, kad per vaikus su knyga susipažins ir tėvai. Ji siūlė knygą populiarinti rengiant mokiniams konkursus knygoje gvildenamomis temomis ir laimėtojus apdovanoti pinigine dovana. Ji taip pat sakė, kad 30 tūkst. dol. sąmata 5000 egzempliorių yra per didelė ir reikia pasiteirauti (geriausiai per M. Mažvydo biblioteką), kur yra tie 1997 m. išleisto leidimo 10,000 egzempliorių. Paprastai Martyno Mažvydo biblioteka knygas išdalina Lietuvos bibliotekoms.

L. Tautkuvienė teigė, kad reiktų kreiptis į JAV LB ir LR Seimo komisiją, ar susisiekti su Švietimo ministerija, kad būtų sulaukta parama knygos išleidimui ir iš Lietuvos.

J. Vainius, baigdamas šią konferenciją, dėkojo visiems dalyviams ir pabrėžė, kad pirmiausia N. Gaškaitės knygos panaudojimas turėtų būti išbandytas išeivijos lituanistinėse mokyklose, ir tokio panaudojimo rezultatai vėliau turėtų būti tolimesnis paskatinimas Lietuvos mokykloms.

Lietuviškosios architektūros perlas East St. Louis

East St. Louis, IL, apylinkės Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo lietuvių parapija 2005 metais išleido labai gražų leidinį, skirtą parapijos 110 metų sukakčiai pažymėti. Kaip įžangoje rašo knygos sudarytojai, „šia knyga ne tik pristatome bažnyčią, bet ir reiškiamo dėkingumą visiems, kurie vienaip ar kitaip prisidėjo prie parapijos veiklos“. Šios apylinkės Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo parapija buvo įkurta 1895 metais. Pirmą bažnyčia buvo pastatyta 1897 m., vėliau šiek tiek padidinta – 1928 m. 1943 metais pirmąją bažnyčią sunaikino gaisras. Naujoji, iki šiol tebestovinti parapijos bažnyčia buvo pastatyta 1956 m.

Leidinyje didžiausias dėmesys ir skirtas šiai bažnyčiai, kurios nuostabi architektūra, vitražai, medžio raiziniai žavi lankytojus ir šiandien. Leidinį pradžioje publikuojamas prof. Stasio Goštauto straipsnis, išsamiai papasakojantis bažnyčios atsiradimo istoriją bei apibūdinantis išskirtinius šio statinio architek-

tūrinius bruožus. Kaip teigia Goštautas, ši bažnyčia yra „pirmoji lietuviškos architektūros bažnyčia Amerikoje“. Naujos bažnyčios pastatymo projektas gimė tuometiniam kunigui, būsimam vyskupui Antanui L. Deksnui. Mintis pastatyti kitokią bažnyčią kilo architektui Jonui Mulokui.

„Pasak Goštauto, lietuviška šioje bažnyčioje yra viskas: ją projektavo lietuvis architektas, ji apipavidalinta lietuviškais motyvais, bažnyčioje daug medžio raizinių, vitražų lietuviška tematika ir pagaliau – ją lanko lietuviai tikintieji. Architektui projektuojant šią bažnyčią didelę įtaką padarė Rokiškyje matyta neogotikinė Šv. Mato bažnyčia. East St. Louis lietuviškoje bažnyčioje taip pat nemažai gotikinių, neogotikinių elementų, tačiau daug ir ornamentų. Todėl Goštautas šios bažnyčios stilių įvardina kaip „modernų lietuvių baroką“.

Unikali Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo parapijos bažnyčia 2004 m. buvo pagerbta St.

Clair County Historical Society. Tai vertingas pripažinimas visai Lietuvii Bendruomenei, šiai šventovei suteikiantis istorinio statinio statusą.

Leidinio pagrindas – iliustracijos. Verta tik pasidžiaugti koky-

biškėmis fotografijomis, kuriose užfiksuotos įvairios bažnyčios detalės: altoriai, šventųjų skulptūros, išdrožinės Kryžiaus kelio stotys, nuostabūs Vytauto K. Jonyno vitražai. Ypač daug vitražų vaizduoja įvairius Dievo Motinos Švč. M. Marijos apsirėiškimus. Tad vitražuose galima pamatyti ir Lurdo Madoną, ir Fatimos Madoną, ir Vilniaus Aušros Vartų Gailėstingumo Motiną, ir daugelį kitų, Švč. M. Marijos apsirėiškimus įprasminančių vitražų.

Leidinio pabaigoje pateikiama trumpa parapijos istorija, vyskupo A. Deksnio biografija, pateiktas visų bažnyčioje esančių meno kūrinių sąrašas. Knyga išleista Lietuvoje, „Judex“ spaustuveje, Kaune.

Belieka tik pasidžiaugti tokiu gražiu East St. Louis, IL, apylinkės Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo lietuvių parapijos leidiniu, įprasminančiu ir parodančiu lietuviško bažnytinio meno apraiškas toli nuo Lietuvos – JAV.

A.T.

A † A

MINTAUTAS (MONTE) SODEIKA

Mirė 2006 m. liepos 29 d., sulaukęs 75 metų amžiaus. Mirė ramiai, namuose tarp savo šeimos narių, po ilgos vėžio ligos.

Mintautas buvo Korėjos karo veteranas, baigė Aeronautikos studijas U of I, dirbo TRW atsakingą darbą krašto apsaugoje, buvo ilgametis Los Angeles Lietuvių Bendruomenės veikėjas. Daug metų gyveno Torrence, CA. Gimė Lietuvoje liepos 10 d.

Giliai nuliūdę liko: žmona Dalia (Barmutė), duktė Angelė Grigonis Regan su vyru Joseph, sūnus Raimundas su žmona Paula, anūakai Adomas ir Gabrielė Grigoniai ir Sarah Sodeikaitė. Taip pat nuliūdę liko dar du broliai: Leonas ir Povilas (Rimas), jų šeimos bei kiti giminės ir artimieji.

Nuoširdžiai prašom draugus ir artimuosius atsisveikinti su a.a. Mintautu šeštadienį, rugpjūčio 5 d. 11 val. ryto, Šv. Kazimiero bažnyčioje, Los Angeles, California.

Mintauto atminimui, vietoj gėlių prašom aukoti L. A. Liet. skautų „Rambynas“ stovyklai arba Tėvams Jėzuitams Lietuvoje.

Nuliūdusi šeima

A † A

MAGDALENAI ŠULAITIENEI

mirus, nuoširdžiausią užuojautą reiškiamo sūnui dr. LEONUI ir marčiai dr. DALEI su šeima.

O Jums, miela teta, tegul būna lengva amžina žemelė.

Albina Šiškauskienė

Marytė Skaudickienė

Vytautas Šiškauskas

Virginija Kliknienė

Linda ir Kęstutis Raulynaičiai

Marius Šiškauskas

Eglė Kliknaitė

Kerelių šeima

A † A

MINTAUTUI SODEIKAI

mirus, reiškiamo nuoširdžią užuojautą žmonai DALIAI, sūnui ir dukrai su šeimomis, broliams LEONUI ir POVILUI, jų šeimoms bei visiems artimiesiems.

Ramutė Bartuškienė

Danutė ir Raimundas Korzonai

A † A

STASYS BARAS

mirė liepos 12 d. Jo žmonai ELENAI, dukroms RITAI ir DAINAI, seseriai SOFIJAI, reiškiamo širdingiausią užuojautą ir drauge išgyvename gilų liūdėsį.

Juozė ir Jonas Daugėlai

Prenumeruokime ir skaitykime „DRAUGĄ“!

„DRAUGA“ atminkime savo testamentą.

A † A

SESUO MARIJA KLEOPHA MACELYTĖ

Mūsų miela seselė mirė 2006 m. liepos 28 d., Šv. Kazimiero kongregacijos motiniškame name, 71 metus išgyvenus vienuolyne.

Seselė Kleopha įstojo į Šv. Kazimiero kongregaciją Pažaislyje, Lietuvoje 1933 m. Atvyko į Ameriką pas seselės kazimierietės, Chicago po II pasaulinio karo 1948 metais. Gyvendama Regensburg, Vokietijoje, tarnavo vyskupui Vincentui Brizgiui, gamindama valgius. Atvykusi į Ameriką, motiniškame name dirbo dietiniame skyriuje. Kelerius metus seselė tarnavo Tėvams Marijonams „Draugo“ administracijoje, kuri tuo laiku veikė prie Aušros Vartų parapijos.

Paliko liūdesyje: seselės Kleofos dukterėčia Angelė Shapkauskai, gyvenanti Oak Lawn, IL ir Galina Sužiedelis su šeima, Adelphi Maryland; seselės kazimierietės Čikagoje, Lietuvoje, daug giminų ir draugų.

Velionė pašarvota pirmadienį, liepos 31 d. nuo 3 v. p.p. iki 7 v.v. Šv. Kazimiero vienuolyne, 2601 W. Marquette Rd., Chicago, IL. Mišparai mirusiems pirmadienį, 7 v.v.

Laidotuvių šv. Mišios vyks antradienį, rugpjūčio 1 d. 9:30 v.r. Šv. Kazimiero seserų vienuolyno koplyčioje. Po šv. Mišių sesuo Marija Kleopha bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse. Visi mielai kviečiami dalyvauti.

Vietoje gėlių malonėkite aukoti sergančių seselių išlaikymui.

Liūdi seselės kazimierietės ir giminės

A † A

ALGIRDAS PUTRIUS

Mirė 2006 m. liepos 30 d., sulaukęs 74 metų amžiaus.

Gimė Lietuvoje, Kretingoje. Gyveno Lemont, IL.

Giliame liūdesyje liko: žmona Irena; sūnus Leonas su žmona Susan; duktė Laura Lejinš su vyru Edmunds; anūakai Chelsea, Evan ir Liam Putriai bei Ingrida ir Jonukas Lejinš. Liūdi sesuo Aldona Maciukevičienė su vyru Broniu, brolis Vytautas Putrius su žmona Danute ir sesuo Birutė Serota su šeimomis bei kiti giminės ir artimieji Amerikoje ir Lietuvoje.

A. a. Algirdas buvo ilgametis LMA „Dainavos“ ansamblio narys, Lietuvių operos ir Pal. Jurgio Matulaičio choro dainininkas, Lietuvių filatelistų draugijos ir Čiurlionio meno galerijos valdybos narys.

Velionis bus pašarvotas ketvirtadienį, rugpjūčio 3 d., nuo 3 v. p.p. iki 9 val. v. Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave. (arti Derby Rd.), Lemont, IL.

Laidotuvės įvyks penktadienį, rugpjūčio 4 d. 9:30 val. r. Petkus Lemont laidojimo namuose, iš kur a.a. Algirdas bus palaidotas į Pal. Jurgio Matulaičio misiją, kurioje 10 val. r. bus aukojamos šv. Mišios. Po šv. Mišių velionis bus palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame visus artimuosius, draugus ir pažįstamus dalyvauti laidotuvėse.

Nuliūdusi šeima

Laidot. direkt. Donald M. Petkus. Tel. 800-994-7600 arba
www.petkusfuneralhomes.com

Tautos fondo bendradarbiui žurnalistui

A † A

PETRUI PALIUI

mirus, žmonai MARTAI, sūnui dr. GARSUI, dukrai AIDAI STARKE su šeimomis bei visiems giminėms ir artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą.

Tautos fondas

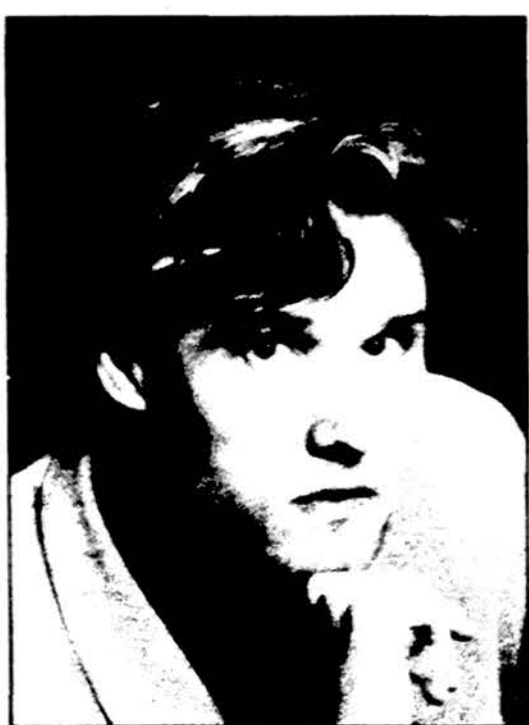
ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

◆**Liepos 27 d., nuvažiuojant prie jūros maudytis, staiga mirė Petras Palys.** Velionis buvo uolus „Draugo“ bendradarbis, pagrindinis New York lietuvių veiklos korespondentas. Nuliudę liko žmona Marta, sūnus, dukros ir jų šeimos. Atsisveikinimas su Petru Paliu įvyko sekmadienį, Kearns laidojimo namuose Brooklyn. Velionis buvo palaidotas pirmadienį, liepos 31 d.

◆**Mieli skaitytojai, nuo šio šeštadienio visą rugpjūčio mėnesį** šeštadienis meno, literatūros ir mokslo priedas atostogaus. Kultūrinio priedo vėl galėsite džiaugtis rugsėjo mėnesį.

◆**Rugsėjo 10 d., sekmadienį,** Nekaltai Pradėtosios Marijos šventovėje Putnam, Connecticut, rengiama Šiluvos Marijos šventė. Ją ves Amerikos lietuvių kunigų vienybės pirmininkas, prel. Albertas Kontautas. Dienos programa: 10 v. r. — Registracija, klausomos išpažintys. 11 v. r. — Šv. Mišios ir homilija. 12 v. p. p. — Pietūs. 1:15 v. p. p. — Konferencija, procesija su rožinio malda vienuolyno sodyboje, Švč. Sakramento adoracija ir palaiminimas. Apie dalyvavimą prašome pranešti iki rugsėjo 3 d. telefonu: 860-928-7955. Visi maloniai kviečiami!

◆**Rugpjūčio 5 d., šeštadienį, Gintaro vasarvietėje,** 15860 Lakeshore Rd., Union Pier, MI, nuo 5 p. p. — 10 v. v. rengiama Union Pier lietuvių draugijos gegužinė. Visi maloniai kviečiami atvykti ir pabendrauti gražioje Gintaro pakrantėje. Bus galima pasivaikinti, veiks baras, loterija. Prizus loterijai galima paaukoti Gintaro vasarvietėje arba Mildos parduotuvėje iki liepos 30 d. Pristatiusiems pyragą arba pyragaičių — pirmas gerimas nemokamas!

Gabrielius Alekna dėkoja visiems lietuvių fondo nariams: „...šalia pagalbos, leidžiant susikaupti studijoms, nepigiam Niujorko mieste, nemažai kartų gauta LF stipendija man asmeniškai brangi tuo, kad per ją jutau Amerikos lietuvių vertinimą, pripažinimą ir paramą meninėms studijoms. [...] LF dėmesys suteikia jėgų ir pasitikėjimo eiti pasirinktu keliu, ir tuo pačiu įpareigoja prisidėti prie lietuvių kultūros nuolatinio kūrimo“. **Kviečiame visus, kuriems rūpi lietuvių menas, kultūra, jungtis lietuvių fondo gretas. Mūsų adresas: 14911 127th Street, Lemont, IL 60439, tel. 630-257-1616.**

Pietūs bus siūlomi nuo 5:30 v. p. iki išpardavimo, tad nevilokite!

◆**Rugpjūčio 12 d., šeštadienį, 1 v. p. p.,** Beverly Shores lietuvių klubas ruošia savo tradicinę gegužinę. Kaip ir kiekvienais metais, ponios ir panelės visus stebins savo paruoštais skaniais patiekalais ir skanumynais. Galima bus skaniai pavalgėti, atsigaiivinti gaiviais gėrimais, pabandyti laimę loterijoje, linksmai pasibūti ir pabendrauti. Bus galima pasiklausyti gyvos muzikos. Gegužinė įvyks Beverly Shores, IN, Litanicos parke, prie ten esančio ežerėlio, kurio viduryje klubo iniciatyva ir lešomis 1970 m. pastatyta dail. Juozo Bakio sukurta skulptūra Dariaus ir Girėno transatlantiniam skrydžiui paminėti. Tikrai malonu pabūti, atsigauti, pailsėti ir pasižiūrėti šio tankaus ažuolyno pavėsyje. Šiek tiek paėjus — Michigan ežeras. Bus pakankamai vietos pasistatyti automobilius. Jeigu norėtumėte paaukoti įvairių daiktų loterijai, mielai juos priimsime gegužinės metu. Nuoširdžiai visus kviečiame. Iki pasimatymo gegužinėje!

◆**Rugpjūčio 13 d., sekmadienį,** 12 v. p. p. visus ratuotus ir pėsčiuosius, su šeimomis ir be šeimų, su vaikais ir be vaikų gen. T. Daukanto jūros šaulių kuopa kviečia atvykti į pasilinksminimą Ateitininkų ažuolyne, 12690 S. Archer, Lemont, IL. Bus galima pasiklausyti nuotaikingos Augustaičio muzikos, pasivaikinti gardžiais šašlykais, atsigaiivinti gaiviais gėrimais. Organizuojama loterija, visų laukia dienos siurprizas — Pupų Dėdė iš Lietuvos tikrai neleis jums nuobodžiauti. Daugiau informacijos galite gauti paskambinę telefonu: 773-523-7205. Laukiame atvykstančių!

◆**Rugpjūčio 26-27 d., savaitgalį,** Pasaulio lietuvių centre, Lemont, IL, vyks Vasaros palydos, kurios prasidės šeštadienį, rugpjūčio 26 d., 1 v. p. p. Šeštadienį veiks mugė, dalyvaus populiariausios lietuviško maisto kavinės, įvairių lietuvišku alumi vaišins Centro šeimnininkai, futbolo aikštėje vyks finalinės ČLFL rungtynės. 8 v. v. šventė persikels į naujuosius Jaunimo rūmus. Čia koncertuos vietiniai atlikėjai bei svečiai iš Lietuvos — humoro grupė „Radio Show“. Po koncerto — šokių vakarą ves Jager DJ's. Sekmadienį, rugpjūčio 27 d., po 12 v. šv. Mišių vyks tradicinė gegužinė su loterija ir šokiais, kuriems gros Jonas Domarkas. Vasaros palydų organizatoriai mielai kviečia visus — prekybininkus, verslininkus ir kitus žmones — norinčius dalyvauti šventėje, prekiauti, tapti rėmėjais ar kitaip prisidėti prie šventės organizavimo, skubiai skambinti Pasaulio lietuvių centro telefonu: 630-257-8787. Visi maloniai kviečiami apsilankyti šioje šventėje!

◆**Atveskite savo vaikučius į Pipirų ratelį.** Užsiėmimai prasideda rugsėjo 11 d. ir vyksta pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 9:30 v. r. iki 11:30 v. r., o trečiadieniais ir nuo 11:30 v. r. iki 1:30 v. p. p. Priimame vaikus nuo 18 mėn. iki 4 metų. Renkamės Pasaulio lietuvių centre, Lemont. Dėl išsamesnės informacijos kreipkitės į Elytę Reklaitę telefonu 708-403-7858 (nuo 8 v. r. iki 5 v. v.).

Miesto panorama

ŽMONĖS NESISAUGOJA

Čikagoje (kaip ir kone visoje Amerikoje) — patys vasaros karščiai, kai oro temperatūra pakyla gerokai per 90° F, o, pridėjus drėgmę, — peršoka ir per 100° F. Sveikatos apsaugos įstaigos pataria žmonėms saugotis, nes per didelis karštis tiek pat pavojingas, kaip ir žiemos speigai. Prieš porą savaitių nuo karščio mirė 8 žmonės, bet nemažai atsidūrė ligoninėse dėl saulės smūgio ar per didelio nusilpimo. Gydytojai pataria per patį vidurdienį, jeigu tik įmanoma, nebūti lauke, ieškoti patalpų, kurios vėsinamos, gerti daug skysčių (tik ne alkoholinių gėrimų arba stiprios kavos), sunkiai nedirbti, nesportuoti. Tačiau, kaip dabar pastebėta, žmonės tų patarimų neklauso ir savo dienotvarkės vien dėl karštos oro temperatūros nekeičia. Šią savaitę Čikagoje sinoptikai pranašauja, kad karščiai tęsis bent iki ketvirtadienio.

SLĖPTI AR PAVIEŠINTI?

Kiekvieną kartą, kai žymus asmuo sunkiai suseraga ir jo liga neslepama, o viešai paskelbiama — daugybė žmonių atkreipia dėmesį į savo negalavimus ir išsiruošia pasitikrinti sveikatą, ko kitu atveju galbūt nedarytų. Prisimename, kai buvęs JAV prez. Ronald Reagan susirgo Alzheimer's liga, apie tai daug rašyta ir kalbėta, todėl tuo pačiu pradėta daugiau dėmesio kreipti į pirmuosius ligos simptomus, į jos vystymąsi ir pasekmes.

Panašiai dabar yra ir su Čikagos arkidiecezijos kardinolu Francis George, praėjusią savaitę patyrusiu pūslės vėžio operaciją. Tvirtinama, kad jo ligos išvėšėjimas daug prisidėjo prie eilinių žmonių supratimo, kokie yra šios ligos ženklai, kuomet reikia ieškoti gydytojų pagalbos. Maždaug tuo pačiu metu ir Čikagos mero žmona Maggie Daley turėjo dar vieną krūties vėžio operaciją. Kuri, kaip pranešama žiniasklaidai, gerai pavyko kard. Francis George ir Maggie Daley atvejais labai skiriasi nuo Cook apskrities tarybos prez. John Stroger, kuris kovo mėnesį turėjo insultą. Ilgą laiką jo sveikatos padėtis buvo slepiama, aiškinant, kad viskas gerai ir Stroger netrukus galės grįžti į savo darbą, kol pagaliau paaiškėjo, kad jis jau niekuomet negalės savo pareigų eiti.

Nors yra manančių, kad asmuo, nepaisant, koks garsus ar visiems žinomas bebūtų, sunkios ligos atveju turi privatumo teisę, visgi sveikatos būklės ir prognozės išvėšėjimas padeda daugybei žmonių laiku pasibėgti pavojingus simptomus ir išvengti pavojaus.

KURSuoja PADIRBTI PINIGAI

„U.S. Secret Service“ departamentas perspėja, kad šiuo metu pinigų padirbinėtojai sugalvoja naują būdą 5 dol. banknotą paversti 20 dol. Jie chemikalais panaikina Abraham Lincoln portretą ir paprasto kompiuterio pagalba ant to paties banknoto užspaudži Adrew Jackson atvaizdą. Apgavystę nesunku pastebėti, pažiūrėjus į 20 dol. banknotą prieš šviesą: jo kampe aiškiai matomas Lincoln veidas.

Manoma, kad šių banknotų padirbėjų lizdas yra Čikagoje. Narotikų pirkkliai netikrus pinigus įmaišo į kitų nedidelių banknotų

tarpą ir taip juos „iškiša“ restoranuose, benzino stotelėse, parduotuvėse ir kitur. Ypač mėgstama netikrais pinigais apmokėti už maistą greito patarnavimo užkandinėse, kaip „Wendy's", McDonald's ir pan. Policija vagių automobiliuose rado daugybę maišelių su šių užkandinių maistu — pinigų padirbėjai užsisako užkandžių, paduoda banknotą, gauna grąžą tikrais pinigais, o maistą numeta.

LINCOLN ZOOLOGIJOS SODAS

Galima sakyti, pačiame Čikagos mieste (jo šiaurinėje pusėje) taip pat yra įdomus zoologijos sodas — Lincoln Park Zoo (2200 N. Cannon Dr.). Atidarytas kasdien nuo 10 val. r. iki 5 val. p. p. Įėjimas nemokamas.

Čia taip pat galima pamatyti įvairių gyvulių, žvėrių ir paukščių; neseniai pastatytas naujas namas beždžionėms — „Regenstein Center for African Apes“. Parkas pavėsingas, daug žydinčių gėlių — tai ramus kampelis didmiesčio triukšme.

ŠOKIO FESTIVALIS

Jau daugiau kaip 10 metų vasarą Čikagos Grant Park „Spirit of Music Garden“ (601 S. Michigan Ave) vyksta šokių festivaliai — „Summerdance Festival“. Ketvirtadienį ir penktadienį nuo 5:30 val. vak.; šeštadienį nuo 4 val. p. p., sekmadienį — nuo 6 val. vak. Prieš prasidedant programai maždaug valandą vyksta šokių pamokos, kurias publikai ruošia profesionalai šokių mokytojai. Galima pasimokyti Lotynų Amerikos šokių, valsų ir kt. Festivalis tęsis iki rugpjūčio 27 d.

VAIKŲ APSAUGA VANDENYJE

Kasmet JAV plaukymo baseinuose, ežeruose, upėse ir kituose vandens telkiniuose mirtį sutinka daugiau kaip 1,400 vaikų, o dėl nelaimių vandenyje ligoninėse atsiduria apie keturisdešimt daugiau. Sakoma, kad vaikui žūti maudymosi baseine (ar net labai negilame, bradymui skirtame baseinelyje) yra maždaug 14 kartų daugiau galimybių, nei mirti automobilio avarijoje.

Tėvai ir kiti suaugusieji, prižiūrintys vaikus prie vandens, turi būti labai budrūs ir mažamečių nei minutei nepaleisti iš akių. Net ir dėvintys pripučiama liemenes ar kurias kitas apsaugos priemones, vaikai gali prigerti, pvz., Michigan ežere, jeigu jiems leidžiama žaisti vandenyje be suaugusių ar vandens saugų priežiūros. Vasaros karščiams siaučiant, vėsus ežero ar kieme esančių baseinų (nepaisant kokio dydžio) vanduo visus, ypač vaikus, vilioja, todėl miesto sveikatos apsaugos įstaigos ragina saugoti mažuosius, kad trumpas malonumas netaptų tragedija ir ilgalaikė širdgėla.

ČIKAGA VILIOJA OLIMPIADĄ

Šiuo metu Čikaga yra vienas iš trijų JAV miestų (kiti du: San Francisco ir Los Angeles, CA), kurie svarstomi, kaip galima vieta suruošti 2016 m. vasaros olimpinės žaidynės. Miesto meras Richard M. Daley deda daug pastangų, kad Čikaga nurungtų visus varžovus ir taptų „olimpiniu miestu“. Kol kas dar nenugalėtos visos kliūtys į laimėjimą, nes tik 2009 m. spalio mėn. bus paskelbtas olimpiadai parinktas miestas.

Paruošė R.A.